

TEDNIK

Štev. 44

Trbovlje, dne 27. oktobra 1956

Leto IX.

K tretjemu občinskemu prazniku občine Brežice

„28. oktober nam mora ostati v trajnem spominu“

Občani Brežice praznujemo letošnji 28. oktober tretjič svoj občinski praznik, prvič pa v sestavu velike občine in istočasno 15-letnico ustanovitve Brežiške občine in krutega preseljevanja Slovencev iz svojih domov. Ta dan nas spominja na pričetek oboroženega odpora naših ljudi proti sovražnemu okupatorju, ki je s svojimi nasilnimi in hudodelskimi poizkusili uničiti Slovence Spodnjega Posavja. Ta dan pred petnajstimi leti

je pričel nacistični škorenj z nasilnimi množičnimi preselitvami, da bi za vedno izbrisal Slovence s tega lepega predela Slovenije. Upal je, da bo s tem svojim dejanjem za vedno izbrisal slovenstvo Spodnjega Posavja z zgodovinskega področja, vendar je bil to račun brez krmarja, in ne samo to: nemški okupator je moral ta račun drago plačati. Plačal ga je s svojim političnim in vojaškim porazom in naš narod stoji

krepeže na svoji zemlji, kakor je stal kdaj koli prej. Zlasti občani naše občine, ki so bili v pretežni večini preseljeni s svojih domov, znajo ceniti svojo zemljo, svojo svobodo, ki so si jo naši narodi pod vodstvom KPJ pridobili z dolgotrajno krvavo borbo proti premočnemu sovražniku.

Vendar pa s krvavo pridobljeno svobodo naši ljudje niso prenehali in mirovno, temveč so pričeli borbo z gospodarsko in kulturnoprosvedno zaostalostjo. Ta borba je obrodila bogate sadove, ki se kažejo iz leta v leto na vseh področjih naše dejavnosti.

Kolikar bi v najbolj skopih potezah analizirali gospodarsko problematiko in dejavnost v občini Brežice, bi prišli do sledečega zaključka: prebivalstvo občine Brežice se v pretežni večini ukvarja s poljedelstvom, v nekaterih predelih, kot na primer na Bizeljskem, v Pišecah, Sromljah itd., pa z vinogradništvom ter je to v glavnem edini vir dohodkov prebivalstva.

Na področju kmetijstva in vinogradništva smo dosegli v zadnjih letih zavidne uspehe, ki nam jih nihče ne more oporekati.

Pomembnejše industrije razen tovarne pohištva, rudnika Globoko in morda še kakšnega manjšega obrata na področju občine nimamo, vendar si je tudi ta skromna industrija pridobila sloves ne samo v tuzemstvu, temveč tudi izven naših meja.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Od 28. oktobra do 4. novembra bo Teren proti TBC pod geslom:

Obvarujmo otroka tuberkuloze!

V ta namen bodo na dnevnem redu zdravniška predavanja o pljučni tuberkulozi. V prometu bodo bloki in markice, katerih izkupiček je namenjen za pomoč obolelim družinam.

Obiščite polnoštevno ta strokovna predavanja in prispevajte s prostovoljnimi prispevki za to človekoljubno akcijo. Nihče ne ve, če tudi sam ne bo žrtev te zaratne bolezni!

Okrajna komisija za borbo proti tuberkulozi

S seje potrošniškega sveta Knjigarne v Trbovljah

Kje je zastoj?

Prejšnjo sredo je potrošniški svet Knjigarne v Trbovljah obravnaval družbeni plan za leto 1957 in finančno poročilo podjetja v letošnjem letu ter delo kolektiva v šolski sezoni. V dveh mesecih je knjigarna napravila 4 milijone denarnega prometa, ki se je v zadnjem času še dvignil. Ob tem uspehu pa je slišati številne kritike zaradi pomanjkanja blaga prav za šolsko sezono. Graja je povsem utemeljena, le da ni usmerjena na pravilni naslov. Zato je potrošniški svet podjetja sklenil, da obrazloži vzroke kritičnega stanja v »Zasavskem tedniku«.

Pričelo se je novo šolsko leto in potrebne so razne šolske knjige. Te pa so v veliki večini še v tisku ali pa šele pridejo v tisk, spet druge pa so celo že razprodane. Tako je ob začetku novega šolskega leta manjkalo kar 24 raznih učbenikov za nižje, predvsem pa za višje gimnazije. Zaman se starši trudijo, ko na zahtevo učiteljev iščejo učbenike za zgodovino, zemljepis in prirodopis za osnovne šole, ki jih že tri leta ni na trgu. Prav tako si je podjetje zaman prizadevalo, da bi se založilo s kariranimi zvezki. Teh letos po izjavi niso tiskali, ker so baje škodljivi za oči. Ni še dolgo tega, ko je bilo komaj dobiti zvezke za geometrijske naloge na gimnazijah. Prav tak položaj je s tiskovinami, ki jih šole potrebujejo, nadalje ni bilo delavniških dnevnikov za vaje, že dva meseca ni prepisnega papirja, primanjkuje črtanega in kariranega papirja itd. Na trgu je opaziti precejšnje pomanjkanje papirja, ki

ovira izdelavo številnih papirnatih izdelkov. Tako opravičilo je dobilo podjetje povsod, kjer je povpraševalo po iskanem blagu. Pomanjkanju papirja pa se pridružuje še preobremenjenost naših tiskarn, ki s svojimi zastarelimi napravami pogosto ne zmorejo vseh naročil. Po našem mnenju je iskati vzrok za neugoden položaj do neke mere tudi v monopolnem položaju nekaterih založnikov in grostov, ki imajo v svojem sestavu tudi trgovine s prodajo na drobno. Kolektiv trboveljske Knjigarne se po svojih močeh trudi, da ustreže željam svojih številnih strank, ni pa vedno kos svoji nalogi zaradi pomanjkanja blaga. Toliko v vednost naši javnosti, v kateri je pogosto slišati očitke, da je vzroke za pomanjkanje blaga iskati v premanjhnem prizadevanju osebja knjigarne, kar pa seveda ni res.

Tretji krajevni praznik na Bučki

Spomin na ostro borbo za nemško postojanko

Na Bučki bodo letos že tretjič proslavili svoj krajevni praznik. Spet bodo obudili spomin na ostro borbo, ki je bila v noči od 1. na 2. novembra 1941. Notranjska, Belokranjska in Novo-meška četa so pod vodstvom tov. Mihe Marinka in Aleša Beblerja napadle nemško postojanko na Bučki. V boju je sode-

Slovesna otvoritev prvega dela proge je bila v nedeljo, 21. oktobra, in sicer v nedeljo, zgrajenem postajnem poslopiju

Draše, nasproti vinorodnih bizeljskih gorc.

Okoli 1500 ljudi se je zbralo in neestrno pričakovalo prihod vlaka v Draše. Okoli 14.10 je na tej progji prvi prisopihal vlak do te nove železniške postaje. Vlak je bil slovesno okrašen.

Starim in mladim so se srea razveselila in marsikomu se je od veselja zaiskrila solza v oči, ko so ljudje le dočakali dan, ko se bodo tudi oni v bodoče lahko vozili z vlakom na tem do sedaj zapuščenem koščku Hrvaškega Zagorja.

Do praznika ustanovitve nove Jugoslavije, 29. novembra t. l., pa je predvidena dokončna zgraditev železniške proge Savski Marof-Kumrovec. Tako se bodo uresničile dolgoletne želje domačega prebivalstva. L. M.

Starim in mladim so se srea razveselila in marsikomu se je od veselja zaiskrila solza v oči, ko so ljudje le dočakali dan, ko se bodo tudi oni v bodoče lahko vozili z vlakom na tem do sedaj zapuščenem koščku Hrvaškega Zagorja.

Dolani imajo bogato kulturno-prosvetno tradicijo, saj ravno te dni mineva polnih sto let, odkar so začeli organizirano peti in ustanavljati prve zamočke bodočih društev. Dvoje, troje očanecv, ki so polni moči in zdravnja prisostvovali sobotnemu občnemu zboru, pa so že 80 let člani društev in seve tudi današnje »Svobode«.

Ni kaj reči: kljub mnogim raznoterim težavam so in bodo še dajali svojevrsten pečat tej prijetni dočini, ki jo krog in krog obdajajo hribovi, ravno Svobodarij. Ni jih veliko, vsega le okrog 120 delavcev uslužbencev in celo kmetov. Torej družinica, ki se ne ustraši nikakršnih težav, in če je potrebno, zna tudi potrkati na vrata sosednjih društev in brez zadrege poprositi za bratsko pomoč. In ker se

Videm-Krško za zimsko izobraževanje

Predvidene so 4 kmečko-gospodarske šole in 10 gospodinjskih tečajev

Priprave za zimsko izobraževanje v občini Videm-Krško so v polnem teku. Lanskoletne izkušnje so pokazale, da je nujna tesna povezava pri izvajanju

raznih predavanj, tečajev itd. Lani se je namreč nekajkrat zgodilo, da so bila na isti dan pripravljena v enem kraju različna predavanja. To se je zgodilo zato, ker so pripravljale množične organizacije predavanja same, brez predhodnega sporazuma z občinskim odborom SZDL. Vse to je tudi kvarno vplivalo na obisk. Zlasti v samem centru je tako ni zadovoljivega razumevanja za razna predavanja, saj je obisk največkrat porazen.

S tem, da bodo program izdelale vse množične organizacije, bodo člani moralno vezani na predavanja, ki bodo v sklopu njihovih organizacij. Za kmečko-gospodarske šole, ki bodo v Velikem Podlogu, na Rakji, Velikem Trnu in po vsej verjetnosti tudi v Leskovcu ali na Zdolah, je veliko zanimanje. Lani se je delo kmečko-gospodarskih šol razvijalo popolnoma v svojo smer, ne glede na tečaj-je RK oziroma gospodinjske te-

čaje. Ker pa je težnja, da bi čimveč kmečke mladine obiskovalo te šole, bo program omejenih šol tesno povezan s temi tečaji.

Vsa dekleta se zelo zanimajo za gospodinjske tečaje. Kjerkoli bodo kmečke nadaljevalne šole, se bodo morala ta dekleta obvezno vključiti, šele potem bodo dobila pravico obiskovanja na tečajih.

Kot lani, tako bodo tudi v letošnji zimi zdravstvena, veterinarska, kmečka in politična predavanja po večjih vaseh. V veliko korist jim bo služil ozko-filmski zvočni kinoprojektor, s pomočjo katerega bodo predavanja lahko bolj nazorna in privlačnejša.

Preko zime pa bo tudi potujoči kino poskrbel za razvedrilo naših kmečkih ljudi z zabavnimi celovečernimi filmi. Predstave bodo v vseh vaseh enkrat tedensko — kolikor so za to dani pogoji. Na Zdolah želji domačinov ne bo moč ustreči, kajti pri njih je električna napetost tako nizka, da kinoprojektor ne more delovati. Želimo jim, da bi čimprej dogradili nov transformator, ki bi znatno okrepil napetost.

DENAR NE SME ZAVIRATI ZIMSKEGA IZOBRAŽEVANJA

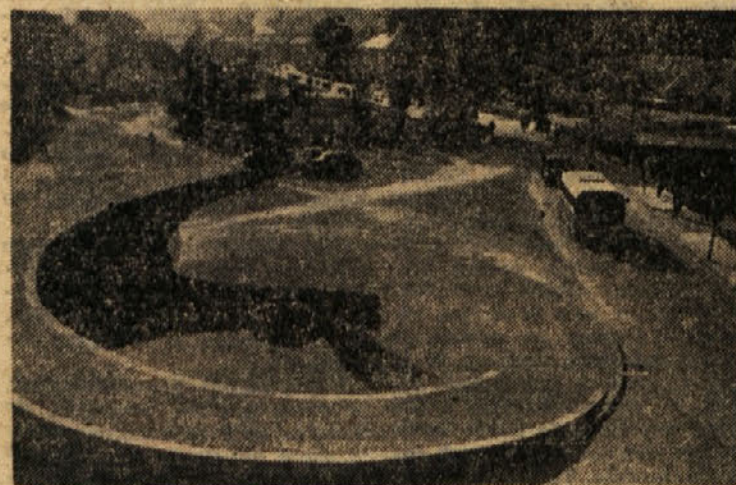
Navadno je tako, da preden nekaj kupimo, vprašamo, koliko stane. Komisija za zimsko izobraževanje v občini Videm-Krško pa je letos to pravilo prezrla. Najprej je na podlagi predlogov množičnih organizacij izdelala celoten program zimskega izobraževanja, potem šele je pričela računati, kakšne vsote bo treba za izvedbo pripravljene programa zagotoviti. V proračunu je za to dejavnost rezerviranih še okrog 250 tisoč din. Ker bo pa zaradi razširjenega programa po vsej verjetnosti za izvedbo vsota prenikla, bo treba najti nove vire. Toda komisija si zaradi tega ne bel preveč glave, kajti občinski ljudski odbor ima za zimsko izobraževanje polno razumevanje in bo delo finančno v celoti pokrpal.

Z vsoto resnostjo bo treba program zimskega izobraževanja izpolnjevati. Z enotnim vodstvom in dobro propagando bodo uspeli, da bodo vsa predavanja dobro obiskana. Edino na ta način bodo trud in izdatki plačani. Mladina se bo na tečajih naučila umnega gospodarjenja, gospodinjstva, kar bo lahko s pridom uporabljala. S polnoštevilnim obiskom in kvalitetnimi predavanji bo pa zadosteno tako poslušalcem kot predavateljem.

Naročnikom in brolcem!

Ker Mariborska tiskarna v četrtak zaradi praznika ne bo obratovala, smo prisiljeni izdati prihodnjo številko samo na šestih straneh. Zato pa bomo eno naslednjih številki tiskali na dvanajstih straneh.

UREDNIŠTVO

Trboveljsko popoldne. Na sliki: Trg revolucije

Letošnje leto je Prostovoljno gasilsko društvo Trbovlje — rudnik praznovalo 75-letnico svojega obstoja. Ob tej priložnosti je izšlo poročilo tega društva, iz katerega je razvidno delo rudniških gasilcev in vrednost očuvanega imetja. Društvo opravlja eno izmed najpomembnejših funkcij v našem kraju, zato se je ob njegovem jubileju, ki je bil združen s razvitjem nove društvene zastave, zbralo mnogo gasilstvu naklonjenega občinstva in gasilci iz celega okraja. Vsi so na ta ali oni način društvo gromotno podprli. Predvsem pa je treba omeniti zanimanje za naše gasilstvo od Trboveljčanov — rudarjev, ki so trenutno na delu v rudniku Bor. Ti rudarji, ki se zaradi oddaljenosti slavlja trboveljskih rudniških gasilcev niso mogli udeležiti, so poslali za zlato žebčjico za novo zastavo 10.000 dinarjev in dodajno še spominski trak.

Gornja slika prikazuje, kako je v imenu teh rudarjev tovariš inž. Ivan Keršnik pripeljal spominski trak na novo društveno zastavo.

Posvetovanje članov ZK na senovškem rudniku

Posvetovanja članov Zveze komunistov rudnika, Senovo sta se udeležila tudi zastopnika OK ZKS Trbovlje, tovariša Nrad in Orožen. Podrobno analizo o stanju in delu komunistov v podjetju je podal sekretar rudniškega komiteja ZK tov. Večko. Sicer pa so se udeležili domala vsi člani.

Poročilo in tudi poznejša razprava sta le bolj obravnavala slabosti v delu komunistov in razne napake, ki jih je treba odpraviti. Vendar so komunisti

na senovškem rudniku storili marsikaj, o čemer poročilo ne govori. Tako je delo komunistov vidno v dobrem gospodarjenju v podjetju. Tudi storilnost dela na rudniku ni slaba, zlasti če upoštevamo obstoječe stanje mehanizacije na rudniku, vendar so dane še razne možnosti, da se storilnost dela še izboljša.

Trenutno pa rudniško storitev zelo bremenijo razne neproduktivne dneine in tudi visok stavež zaposlenih. Skoro polovica vseh del na rudniku je akordirana, vendar gre vse prizadevanje za tem, da se akordira še več del. Uvedba premijskega sistema, ki se v glavnem oslanja na varčevanje z materialom in boljše izkoriščanje delovnega časa, seveda pričena vplivati na znižanje proizvodnih stroškov in teži za izboljšanjem organizacije dela. Premijski sistem se stalno še izpopolnjuje. Na rudniku so nadalje dogradili veliko mehanično delavnico, ki je dobro opremljena s različnimi stroji in orodjem. Spričo obsebnosti te delavnice, njene opreme in dobrega kadra strokovno usposobljenih delavcev so dane vse možnosti, da se dejavnost delavnice še bolj razširi in izpopolni, izkoristi njena kapaciteta, kar more znižati režijske stroške rudnika.

Ko je prišla na dnevni red izpolnitev družbenega plana podjetja, je bilo poudarjeno, da so osnovne organizacije ZK za to vprašanje premalo zanimale. Ker je pred pragom sprejete družbenega plana za prihodnje leto, je prav, da se komunisti že sedaj opozore na to dosedanja slabost. V zvezi z izpopolnjevanjem družbenega plana se porajajo razna vprašanja. Tako je na primer vzdrževanje proizvodnih sredstev precejšen problem, saj so zaradi izrabljenosti strojev na rudniku potrebna velika denarna sredstva za vzdrževanje strojnih naprav, sredstva iz amortizacijskega sklada za vzdrževanje pa so glede na te stroške pičila. Ker je denarnih sredstev za vzdržbo proizvodnih sredstev iz leta v leto manj, je razumljivo nujno, da imajo vsi člani kolektiva do proizvodnih sredstev rudnika pravičen odnos, da skrbje zanje in jih očuvajo pred okvarami.

Poročilo omenja tudi zmanjšanje kapacitete rudnika, zlasti pri odkopavanju v globino, kjer je opaziti ne samo nazadovanje kvalitete, temveč tudi usihanje razpoložljivih zalog. Tehnično vodstvo rudnika je pričelo s preiskovalnimi deli, ki pa doslej še niso pokazala vidnih uspehov.

Tehnično vodstvo rudnika je nadalje napravilo že več poizkusov, da izboljša odkopne metode, zlasti takšne, ki omo-

K tretjemu občinskemu prazniku občine Brežice

(Nadaljevanje s 1. strani)

Pač pa zavzema trgovina eno izmed najvažnejših vej v gospodarstvu, saj meji brežiška občina na sosedno republiko ter je, kar se tiče trgovine, v najtesnejših stikih in komercialnih odnosih z njo.

Lahko ugotovimo, da je kmetijstvo, industrija in trgovina brežiške občine v zadnjih letih znatno napredovala, čeprav je bila po okupatorju upustošena. Kljub mnogim elementarnim neugodam nimamo bojzani za nadaljnji razvoj in naprednejše metode gospodarjenja v vseh področjih gospodarstva.

Najtežja leta političnih in gospodarskih preizkušenj so za nami in smo jih uspešno prebrodili. Ljudstvo, ki ni klonilo v borbi, je preneslo tudi začasne gospodarske težave in sedaj pod vodstvom ZKJ in njegovega idealnega voditelja tovariša Tita neutrudno gradi socializem.

Več sodelovanja med delavskimi sveti V Zagorju je zasedala prva konferenca DS

Nedavno je bila v Zagorju prva konferenca delavskih svetov vseh podjetij. O delu posameznih svetov je poročal predsednik občinskega sindikalnega sveta.

Po poročilih, v katerih so bili nanašani uspehi in slabosti delovanja posameznih delavskih svetov, so udeleženci razpravljali o mnogih problemih izboljšanja celotnega dela v organih delavskega upravljanja. O tem pa nekoliko podrobneje v eni izmed prihodnjih številok. (m)

gočajo čim večjo koncentracijo delovnih moči. Najprej je bil storjen poskus s širokimi odkopnimi čeli z lesenim oporjem, prav zadnje čase pa se na rudniku z uspehom uvajajo široka čela z železnim oporjem in rušenjem. Rezultati, ki so se pokazali doslej, so kar zadovoljivi. Tudi nova zapihovalna naprava v Zakovu, ki je pričela delati letos, obeta dobre uspehe.

Koncentriran način odkopavanja premoga, ki se je pričel uvajati, nudi več ugodnosti. Pri tej odkopni metodi je poleg drugih prednosti mogoče prihraniti mnogo jamskega lesa. Pokazalo se je, da je ta način odkopavanja ob uporabi železnega oporja spričo dragega jamskega lesa cenejši. Čim se bo nova odkopna metoda vpeljala v celoti in zamenjala dosedanjo prečno odkopavanje, se bodo verjetno pokazali še vidnejši uspehi.

Za konferenco pripravljeno poročilo pa obravnava tudi slabosti dela komunistov na področju njihove idejne in splošne izobrazbe. Tako je bilo na primer ugotovljeno, da člani ZK sicer poznajo številne probleme, vendar jih niso obravnavali na svojih sestankih, kjer bi lahko napravili delovni načrt za rešitev raznih vprašanj. S sistematičnim načrtnim delom bi bilo mogoče storiti še dosti več. Komunisti so sicer pogosto obravnavali vprašanje dviga storilnosti, znižanje materialnih stroškov in podobno, manj pa so se zanimali za pravilno sestavo tarifnih in akordnih postavk, kjer je mogoče izboljšati in popraviti še marsikaj. Z izboljšanjem akordnih postavk je mogoče vzbuditi večje zanimanje delavcev za delo in doseči povečanje storilnosti.

Osnovne organizacije ZK so pokazale precejšnjo aktivnost pri sprejemanju novih članov, vendar je to delo kmalu postopilo. Četudi je bilo v zadnjem času sprejeto lepo število mladih delavcev v ZK, bi vendar lahko bilo to število še večje, če bi člani ZK posvetili temu vprašanju še večjo vneto.

Na splošno se člani ZK na rudniku aktivno udeležujejo v raznih društvih in organizacijah. Poročilo pa navaja, da je v ZK okoli 20 takih članov, ki ne delajo v nobenem odboru, komisiji ali podobno. Krive so temu osnovne organizacije, ki so se premalo zanimale za to vprašanje, saj bi lahko ta ali oni član lahko prevzel kakšno nalogo in razbremenil tiste tovariše, ki so z delom preobremenjeni.

Premalo pa so se komunisti na rudniku zanimali za mlade ljudi, pa najsi bo to v samem podjetju ali na vasi. Osnovne organizacije niso skoraj nikoli obravnavale tega vprašanja. Prevladovalo je pač mišljenje, naj se s tem vprašanjem ubada

Dan 28. oktober pam mora ostati v trajnem spominu, in to ne samo nam, temveč tudi našim potomcem. Osemindvajseti oktober pomeni za prebivalce naše občine pričetek ljudske revolucije, ki je bila kronana najprej z vojaško zmago, po osvoboditvi pa z delovnimi zmaganji, ki zanje v zgodovini ni primer.

Ko obujamo danes spomine na tiste dni, se zavedamo stare preizkušene resnice, da se svoboda varuje in izpopolnjuje samo z bojem in delom, ne pa v pokoju in počitku.

K občinskemu prazniku čestita občinski ljudski odbor Brežice vsem svojim občanom in vsemu delovnemu ljudstvu z željo, da bi še nadalje posvetili vse svoje moči za izgradnjo socialistične Jugoslavije pod vodstvom ZKJ in tovariša Tita in dosegli čimveč delovnih uspehov, ki nas čakajo v bodočnosti.

Ivan Kolenc

S posvetovanja predstavnikov okrajnih vodstev

Izobraževanje v zimskem času

V zimskem času bodo v vseh društvih in organizacijah organizirali predavanja o zunanjih in notranjopolitičnih aktualnostih. Ljudska mladina je že izdelala program politične in ideološke vzgoje. Tudi v programe raznih tečajev bodo uvrstili politična predavanja. Za učiteljsvo bodo posebni seminarji

V ponedeljek, 15. oktobra, je bilo v Trbovljah posvetovanje predsednikov in sekretarjev okrajnih vodstev političnih organizacij in društev. O pomeni posvetovanja je govoril sekretar okrajnega odbora SZDL tov. Janez Jesenšek, program politično-ideološkega dela v zimskem času pa je obrazložil tov. Slavko Borštnar. Po tem programu, ki ga bodo tako občinski odbori SZDL kakor tudi posamezne organizacije in društva lahko spremenili in prilagodili pogojem in prilikam na svojem terenu, bodo s političnimi predavanji zajeli malodane vse ljudi, ki so člani raznih organizacij in društev. Za člane Zveze komunistov bodo posebni večerni seminarji, na katerih bodo študirali material s seminarjev za sekretarje osnovnih organizacij in za člane občinskih in okrajnih komiteja ZK. V nekaterih krajih, kot na primer v Radečah, v Trbovljah in drugje, so že začeli s temi seminarji. Za člane vaških odborov SZDL, za odbornike ljudskih odborov in za druge vodilne ljudi na vasi bodo organizirana predavanja o zunanji politiki, o socialistični preobrazbi naše vasi in o novem komunalnem sistemu. Podobna predavanja bodo tudi v vseh centrih. Vseposod bodo izdelali maksimalni in minimalni program politične in ideološke vzgoje v zimskem času: prvega za odbore raznih organizacij in društev, drugega pa za vse ostalo članstvo.

Kakor že rečeno, letošnje zimno ne bodo predavanja samo v okviru Socialistične zveze, ampak jih bodo organizirala tudi vsa ostala društva in organizacije in tako prispevala k socialistični vzgoji človeka. Nekateri ljudje v teh organizacijah in društvih so že izrazili bojazen, češ da bodo morali ljudje, ki so člani raznih organizacij in društev, večkrat poslušati ista predavanja. Tem ljudem je treba povedati, da bodo s temi predavanji zajeti predvsem tisti ljudje, ki se ne udeležujejo nobenih predavanj, pa čeprav so člani raznih organizacij in društev. To pa bo seveda terjala od vodstev organizacij in društev, da bodo vodili več računa o tem, kako in kje se vzgajajo njihovi člani. Sicer pa zares ne bo nobene škode, če bo kdo dvakrat poslušal zanimivo in koristno predavanje.

Za učiteljsvo bodo posebni seminarji s predavanji o osnovah marksizma, o izvoru države

organizacija LMS. Razprava je pokazala, da bo treba takoj začeti z ustanavljanjem LMS na rudniku in izvolitvijo njenega vodstva.

Osnovne organizacije se bodo morale bolj zanimali za to vprašanje. Premalo so vodile evidenco o tem, kje in kaj mladina dela in s kakšnimi težavami se bori. Na splošno dela mladina v raznih društvih, ni pa med njo političnega in organizacijskega dela, kar sodi med naloge LMS. Ta bo lahko izbirala mlade kadre za naloge v raznih odborih, komisijah in organih delavskega in družbenega upravljanja, prav tako bo LMS vir za nove kadre mladih komunistov.

Na kraju posvetovanja so si člani ZK zadali nalogo, da bodo pričeli s politično in idejno vzgojo. V ta namen bodo pripravili redne študijske sestanke. Posebno pa se bodo posvetili političnim in gospodarskim vprašanjem svojega podjetja, K.

boda varuje in izpopolnjuje samo z bojem in delom, ne pa v pokoju in počitku.

K občinskemu prazniku čestita občinski ljudski odbor Brežice vsem svojim občanom in vsemu delovnemu ljudstvu z željo, da bi še nadalje posvetili vse svoje moči za izgradnjo socialistične Jugoslavije pod vodstvom ZKJ in tovariša Tita in dosegli čimveč delovnih uspehov, ki nas čakajo v bodočnosti.

Ivan Kolenc

Bogat program politično-ideološkega dela

med ljudsko mladino

Višja vodstva Ljudske mladine so nedavno izdelala program politično-ideološkega dela med Ljudsko mladino. V prvem delu tega programa so predavanja za mladino pred vstopom v Ljudsko mladino. To se naslednja predavanja: Mladina Jugoslavije v boju za napredne ideale, Kakšna je, kaj dela in kakšne cilje ima Ljudska mladina in Statut Ljudske mladine s komentarjem. Ta predavanja bodo v zimskem času poslušali mladinci in mladinke, ki še niso člani Ljudske mladine in za katere je torej potrebno, da se vsaj malo seznanijo z zgodovino in vlogo Ljudske mladine, preden postanejo njeni člani.

V drugem delu programa so štiri predavanja, ki so obvezna za vsa organizirano mladino, poslušala pa jih bo seveda lahko tudi ostala mladina. To so naslednja predavanja: Sile socializma osvajajo svet, Kakšna je in kam gre Jugoslavija, Kaj se dogaja v gospodarstvu ter Zakaj in kakšne spremembe so potrebne na vasi. V dopolnilnem programu so predavanja: Kako se gospodari v našem podjetju, Kako dela in kakšni so načrti naše občine, Naše zadruge in napredek kmetijstva v občini, Razgovor z ljudskim poslancom o delu skupščine, Kako je nastala socialistična Jugoslavija in Kakšne so in zakaj so razlike v življenjskem standardu v različnih deželah sodobnega sveta. Predavanja iz tega programa bo mladina izbirala po želji.

Organizacije Ljudske mladine bodo že v oktobru, vsekar pa takoj v začetku novembra začele s predavanji. Še prej bodo v vseh občinah seminarji za predavatelje, ki bodo iz vrst mladine, a če to ne bo mogoče, pa starejši ljudje. Višja vodstva Ljudske mladine bodo poleg programa izdelala tudi navodila o tem, kako se je treba pripraviti za predavanje, katero literaturo je treba preštudirati in tako dalje. Najvišji politični voditelji bodo napisali tudi osnovni tekst za posamezna predavanja, ki se ga bodo predavatelji lahko s pridom posluževali v pripravah za predavanja.

Na posvetovanju so udeleženci razpravljali tudi o pripravah za občne zbornice posameznih društev in organizacij. Poudarjeno je bilo, da morajo v vseh organizacijah in društvih izvršiti najprej temeljite politične, kadrovske in organizacijske priprave in šele nato sklicati občne zbornice oziroma letne konference.

Posvet komunistov trboveljske Elektrarne

Več politične vzgoje

Na konferenci Zveze komunistov v Termoelektrarni v Trbovljah so razpravljali o vseh problemih podjetja in o delu članov ZK v podjetju. Prav posebno so obravnavali delo komunistov, ki so sicer svoje proizvodne naloge dobro reševali, pri tem pa zanemarijo politično vzgojo članstva. Da je trpela politična vzgoja članov, je do neke mere opravičljivo, če pomislimo, da je moral delovni kolektiv podjetja poleg rednega dela opraviti še 81.992 delovnih ur. Tako so morali nekateri delati tudi po 16 ur dnevno, da je Termoelektrarna lahko v redu obratovala. Zaradi tega je seveda trpelo ideološko delo med članstvom, vendar pa je na drugi strani opaziti, da so bili komunisti delavci tudi v raznih drugih društvih. Tako je od 23 članov ZK 12 komunistov na vodilnih mestih v raznih društvih in organizacijah.

Težkoče s produkcijo električne energije

Trboveljska Termoelektrarna je svoje proizvodne naloge v letošnjem letu kar dobro reševala, in to navzlic temu, da je imela letos že 7. plan proizvodnje električne energije. Plan proizvodnje pa se je v glavnem spreminjal zaradi pričetka obratovanja novih gospodarskih enot v podjetju. S tem v zvezi pa se je pojavil v podjetju nov problem in sicer preskrba premoga ter njegovo vskladiščenje za nemoteno zimsko obratovanje trboveljske Termoelektrarne. Ta elektrarna je bila v glavnem zgrajena zato, da bi proizvajala električno energijo z odpadnim premogom iz rudnika Trboveljskega in Zagorje. Z montažo novega kotla in nove turbine v elektrarni pa je postala potrebna po premogu tako velika, da je podjetje moralo upoštevati premog tudi iz ostalih rudnikov Slovenije in tudi iz drugih republik. Prevoz pa razumljivo precej podražuje premog, ki je tudi po trilateralni dražji kot domači. — Termoelektrarne v hrvaški republiko so imele letošnje leto več defektov, zaradi česar je morala Termoelektrarna v Trbovljah oz. Elektroenergetiska skupnost Slovenije oddajati skoro dve tretjini produkcije

električne energije Hrvaški. Republiko Hrvaško je bilo treba tudi drugače oskrbovati z električno energijo, ker je sama proizvajala za svoje potrebe premalo. Nujno je, da se še letos povežejo daljnovodi Slovenije z daljnovodi v BiH, ker se sicer zna zgoditi, da bo v zimskih mesecih spet prišlo do redukcije električne energije.

Ustanovitev aktiva LMS v elektrarni

Poročilo sekretarja osnovne organizacije ZK v podjetju opozarja na pomanjkljivo politično vzgojo med članstvom, prav tako na potrebo uvedbe raznih izobraževalnih tečajev. O tem so razpravljali tudi v diskusiji. Nadalje so na konferenci obravnavali tudi vprašanje nove smeri v našem gospodarstvu, vprašanje pravičnega plačnega sistema ter razpravljali o večji produktivnosti dela. Prišli so tudi do sklepa, da je v podjetju treba ustanoviti aktiv Ljudske mladine.

Na konferenci je bilo sklenjeno, naj se formira komisija, ki naj takoj prične z izdelavo poslovnika delavskega sveta, ki se bo nato proučil tudi na širšem sestanku kolektiva. Delavski svet in upravni odbor podjetja morata voditi evidenco nad storjenimi sklepi in zahtevati od uprave podjetja, da se ti sklepi tudi izvedejo.

Prav tako so na konferenci razpravljali o skrbi za delovnega človeka in da podjetje prihodnje leto uredi svoj Počitniški dom. Prične naj tudi z gradnjo stanovanjske hiše. Rešiti je treba tudi vprašanje mostu preko železnice. Važna naloga je nadalje skrb za razne tečaje, s katerimi bodo delavci prišli do boljših kvalifikacij.

Najvažnejši pogoj za uspeh celotnega kolektiva pa je udržitelj delovne discipline v podjetju, zlasti pa pri tistih delavcih, ki so zaposleni v stranskih dejavnostih.

V trboveljski Termoelektrarni je dotok mladine precejšen, do sedaj pa se je za mladino storilo le malo ali skoro nič. Zato je bila pravilna odločitev konference, da se v bližnjih dneh postavi mladinski kolektiv v podjetju. (Konec na 5. strani)

Inž. Franjo Malovrh

Vsi tisti rudarji, ki so se pretekli ponedeljek vračali iz jam na svoje domove in srečavali inž. Malovrha, pač niso slutili, da ga bo čez nekaj trenutkov dohitela kruta smrt.

Očividci pripovedujejo, da se je na cesti naslonil na ograjo, kmalu nato pa zgrudil. Nekaj trenutkov kasneje so ga rudarji prenesli v ambulanto, žal je po nekaj minutah izdihnil. Umril je takorekoč na rokah rudarjev, katerim je bil malone vse življenje največji prijatelj in svetovalec.

Njegova nagla smrt je živo odjeknila med zagorskim prebivalstvom, zlasti pa med rudarji. Tem zadnjim je pokojnik skozi leta svojega službovanja v Trbovljah in Zagorju nameril največ svoje življenjske energije in si vseskozi prizadeval olajšati njihovo težko in odgovorno delo.

Tovariša Malovrha pa smo srečavali tudi v ostalem družbenem življenju. Bil je član sveta za gospodarstvo občinskega ljudskega odbora in v tej važni gospodarski instituciji s svojimi bogatimi izkušnjami pomagati reševati mnoge pereče gospodarske probleme. Pridno pa se je udeleževal tudi pri organiziranju zagorskih festivalov in podobnih kulturnih ter ostalih prireditvah.

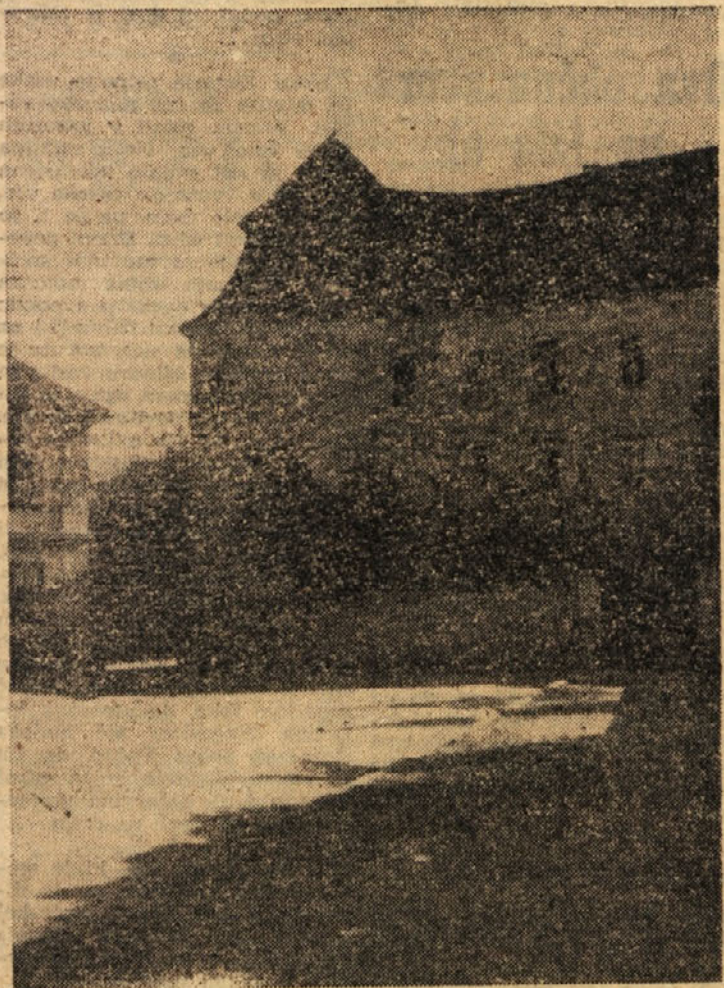
Velike zasluge pa si je pokojnik pridobil tudi kot strokovnjak zagorskega rudnika. Pred leti je izdelal načrte za lovilne naprave premagovega prahu, z njegovo pomočjo pa je kolektiv cementarske obrata v Kisovcu začel izdelovati cementne opornike, ki jih danes podjetje v večjih količinah izvažava v nekatere hrvaške in bosenske rudnike.

Na njegovi zadnji poti ga je spremljala večstoročlana množica ljudi iz Zagorja in njegovi prijatelji iz drugih krajev. Pred odprtim grobom so se od njega poslovili: predsednik občine tov. Lukač, direktor rudnika inž. Zabovnik, predsednik občinskega sindikalnega sveta tov. Zupan in drugi. (v)

★ PRAZNIK OBČINE BREŽICE ★

(BREŽICE IN OKOLICA V SLIKI IN BESEDI)

Brežički grad

V Brežički četi, ki je bila ustanovljena 28. oktobra 1941. leta, so se združili najbolj zavedni in najbolj predani komunisti in skojevci iz Brežic in najbližje okolice, tako n. pr. iz Brezine, Krške vasi, Sentlenarta in Dobove. Osemindvajseti oktober praznujejo Brežice svoj občinski praznik kot spomin na pričetek slavnih dni Brežičke čete. Globoka dolžnost nas veže, da se ob tem dnevu spominjamo velikega dela junaških borcev Brežičke čete in v večnem spominu nam bodo ostala dejanja, ki so jih člani te čete napravili za prebivalstvo Spodnjega Posavja v dneh najhujših in najbolj žalostnih časov izseljevanja prebivalstva z rodne grude. Naj ne bo nikogar med prebivalci Brežic in okolice tudi še v poznih rodovih, ki se ne bi z globokim spoštovanjem spominjal junaštva in žalostnega konca Brežičke čete.

Komandir Brežičke čete je bil Dušan Kveder-Tomaž, politični komisar čete pa tov. Rudi Janhuba. Ta četa je na področju brežičke okolice opravljala svojo postavljenega nalogo. V številnih, dobro izvedenih akcijah so člani čete pokazali svoje junaštvo in vplivali pogum pre-

bivalstvu, ki so ga zatirali okupator in tudi domači izdajalci. Kratka je bila življenjska pot Brežičke čete, ki je bila uničena po zaslugi domačih izdajalcev. Dne 29. novembra 1941. leta zvečer so kot prvi padli za svoj narod tovariši IVAN MILAVEC, MARIJAN CERJAK, DRAGO HLEBEC in MILAN KOVAČIČ. Ostali tovariši, ki so bili v hramu v Gorjanah, so se živi predali sovražniku. Enajst živih članov Brežičke čete so kasneje

ustrelili v mariborski jetnišnici. Komandir čete Dušan Kveder-Tomaž in politični komisar Rudi Janhuba sta bila v času napada z nekim spremljevalcem pri lastniku hrama v bližnji vasi Železno, pri tov. Jožetu Kunetu, ki je bil somišljenik partizanov in jih je podpiral. Ko so ti zaslišali strele, se jim je posrečilo umakniti v bližnji gozd, in le srečnemu naključju je pripisati, da so se rešili. Vseh enajst ujetih partizanov

Brežičke čete pa je okupator ustrelil 27. decembra 1941. leta v Mariboru. To so bili: brata Marijan in Albin MILAVEC iz Brezine, Srečko CERJAK iz Sentlenarta, Srečko SMREKAR iz Krškega in Jože LAVRIČ iz Velikega Obreža. Ti so bili v prvi skupini. Vsi ostali pa so bili ustreljeni pozneje, med njimi tudi brata GERJOVIČ iz Rigonc pri Dobovi. To je bil tragičen konec junakov Brežičke čete.

Trgatev je opravljena. V vinogradih na Bizeljskem je zamrla pesem — vince je že v sodih

V dobovski Pletilnici

Globokški rudar

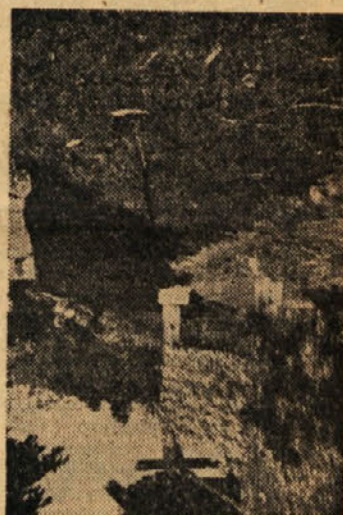
28. OKTOBER

PRAZNIK OBČINE BREŽICE

PRIDRUŽUJEMO SE ČESTITKAM ZA 3. OBČINSKI PRAZNIK OBČINE BREŽICE IN ŽELIMO KOLEKTIVOM IN VSEM DELOVNIM LJUDEM OBČINE KAR NAJVEČ USPEHOV PRI GRADNJI SOCIALI STIČNE DRUŽBE.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR, BREŽICE
 OBČINSKI ODBOR SZDL, BREŽICE
 OBČINSKI KOMITE ZKS, BREŽICE
 OBČINSKI ODBOR ZB NOV, BREŽICE
 OBČINSKI ODBOR SINDIKATOV, BREŽICE
 KOMUNALA, BREŽICE
 ZADRUŽNA HRANILNICA IN POSOJILNICA, BREŽICE
 „PREVOZ“, BREŽICE
 TOVARNA POHIŠTVA, BREŽICE
 GOZDNO GOSPODARSTVO, BREŽICE
 OPEKARNA, BREŽICE
 VINARSKA ZADRUGA, BREZINA-BREŽICE
 IZVOZNO PODJETJE „VINO“, BREŽICE
 „GRADBENIK“, BREŽICE

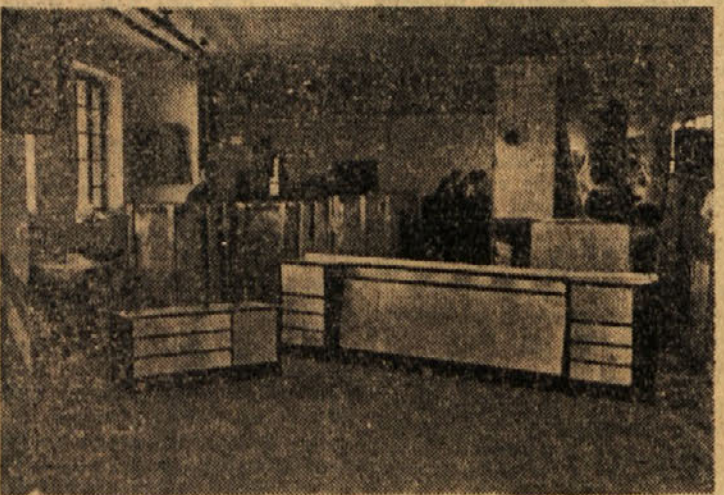
„AGROSERVIS“, BREŽICE
 „OPREMA“, BREŽICE
 BOLNICA, BREŽICE
 KOLODVORSKA RESTAVRACIJA, BREŽICE
 MESTNA KAVARNA, BREŽICE
 MESTNA PEKARNA, BREŽICE
 KOMUNALNA BANKA, BREŽICE
 TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO „KRKA“, BREŽICE
 LJUDSKA POTROŠNJA, BREŽICE
 ZADRUŽNO TRGOVSKO PODJETJE „POSAVJE“, BREŽICE
 KMETIJSKA ZADRUGA, BREŽICE
 KNJIGARNA IN PAPIRNICARNA, BREŽICE

Motiv iz brežičke okolice

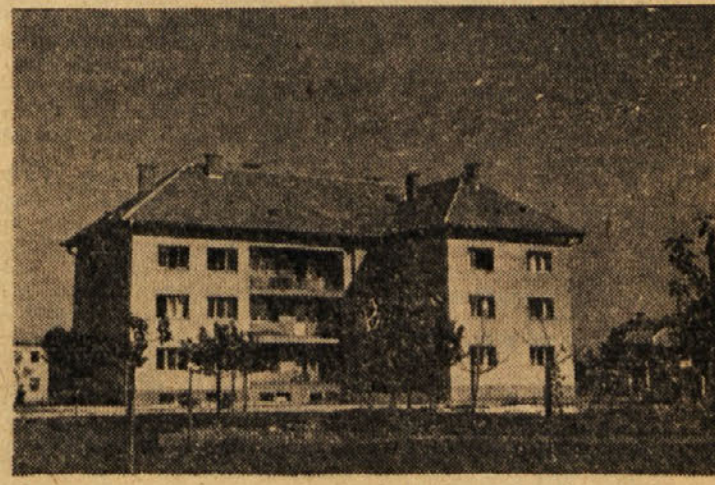
Iz gorce domov...

Tovarna pohištva v Brežicah

Na grajskem dvorišču v Brežicah

Novo stanovanjsko poslopje »Agroservis« v Brežicah

Po osvoboditvi pa do danes je tudi v Brežicah opaziti močan razmah obrtne, industrijske in ostale dejavnosti, prav tako pa tudi v okolici Brežic. Tako se je močno razvila Tovarna pohištva, »Oprema« in Mizarsko podjetje v Dobovi. Lep razvoj prikazuje nadalje Gozdno gospe-

darstvo v Brežicah. Trgovsko izvozno podjetje »Vino Brežice« ter Vinarska zadruga Brezina. Zadrugno trgovsko podjetje »Posavje« ne odkupuje in ne prodaja samo doma, temveč ima tudi precejšen izvoz kmetijskih pridelkov. S trgovino na debelo se ukvarja Trgovsko podjetje

»Krkas«, ki nujno potrebuje nove poslovne prostore in Trgovsko podjetje »Potrošnja« v Brežicah. Tudi v Dobovi je poleg mizarskega podjetja krepko podjetje Pletilnica in Podjetje za popravilo železniških vozov. V Globokem se tamkajšnji rudnik lignita in glince vedno bolj uve-

lavlja. Zelo močno gospodarsko dejavnost razvijajo v brežički občini Kmetijske zadruge na Bizeljskem, v Pišecah, Globokem, na Dobovi, v Artičah, na Cerkljah in druge. Lep program dela si je pripravila za bodočnost Opekarna v Brežicah, ki bo — če se ji bo

posrečilo ugodno rešiti investicijsko vprašanje — močno povečala proizvodnjo, tako da bo dovolj opeke za široko potrošnjo doma in tudi še za druge kraje. »Gradbenik« je gradbeno podjetje. Plod njegove dejavnosti je lepa stanovanjska hiša, ki je bila zgrajena za zadrugno

podjetje »Agroservis«. Poleg industrijske in druge dejavnosti je v Brežicah dokaj razvita ostala obrt, ki bo mogla še dosti doprinesiti h gospodarskemu razvoju občine Brežice.

Organizacija dela v ospredju „Delo in varnost“ štev. 5

Možje v usnju na delu ali

„leteča“ se je ustavila v Zagorju

Zavore so tenko zaječale! Možakar je s kislim obrazom potegnil iz žepa denarnico in brez besed odšel na iztegnjeno dlan 100 dinarjev. Nato je iz druge dobil majhen bel listič in ga malomarno vtaknil v drugi žep. Nato še kratak in jedrnat potek in spet je zahrnel stroj...

Skozi Zagorje pripelje vsake tri minute po eno motorno vozilo. Včasih, zlasti v jutranjih urah, celo več. Nova asfaltna cesta je kot nalašč ustvarjena za hitro vožnjo. Siroka je, ovinkov zelo malo, pa še ti so vse prej kot ostri. Pravi, pravcati eldorado za vse tiste srečneže, ki imajo lastna motorna vozila, ali pa opravljajo poklic motornega vozača! Nič jih ne moti, vozijo (ne vsi), kot da je cesta samo za njihova vozila in kazaletc brzomera vztrajno sili kvišku. No, po novi cesti še gre, vsaj prahu ni. Na milost in nemilost pa so prepučeni tisti pešci, kjer ni betonste ceste in kjer se za vsakim motornim vozilom dvigne oblak prahu, ki se, ne oziraje na pražnjo obleko, useda in zajedljivo draži grlo, grlo, pljuča, nos... Sicer pa, kaj to mar vozačem motornih vozil! Imamo tudi take, ki ob deževnih dneh, ko dež izloži široke kotanje v ceste, nalašč zapeljejo tako, da umazana tekočina blagoslovi nič hudega slutetelega pešca. Dobro, da jih ni veliko, drugače bi se mirni Zagorjani ob deževnem vremenu skoro ne upali na cesto...

Dva občna zborna na Izlah

Pretelko nedeljo je bil na Izlah občni zbor Prosvetnega društva „Ivan Kavčič“, ki se ga je udeležil tudi predsednik občine Zagorje tov. Lojze Lukač. Dal je dobre smernice za nadaljnje delo v društvu in obljubil morebitno denarno pomoč, ki bo društvu v veliko korist. Tudi člani odbora Avto-moto društva na Izlah so se v nedeljo zbrali, kjer so se pogovorili o nadaljnjem poteku tečaja za šoferje-amaterje (kateri se lani ni dovršil). Prav bi bilo, da bi se sedaj odgovorni voditelji tečaja bolj zavzeli, da se učna snov predela do konca in da kandidati opravijo izpite, ne pa da se tlik pred izpiti tečaj konča (kar se je zgodilo že parkrat). Tako ostane obiskovalec tečaja brez izpita in izgubi mnogo na času in denarju. Zato naj bi bilo pri sedanjem tečaju malo več volje in vztrajnosti, da bo skupnosti v korist, ne pa v škodo.

Polletni občni zbor brestaniške Kmetijske zadruge

Aktivno delo pospeševalnih odsekov

Na nedavnem polletnem občnem zboru Kmetijske zadruge v Brestanici so zadržniki pregledali dosedanje delo in se pomenili o nadaljnjem delu pri utrjevanju zadrugištva in razvoja kmetijstva sploh. Sicer občni zbor ni odkril vseh problemov, pokazal pa je, da zadruga uspešno rešuje vsakodnevne težave in skuša, kolikor mogoče, uveljavljati načela dobrega kmetovanja. Zadruga ima več pospeševalnih odsekov, med katerimi so najvažnejši sledeči: kmetijsko-gospodarski, sadjarsko-vinokulturno-prosvetni in strojni odsek. Vsi ti odseki so že takoj po občnem zboru razvili svojo dejavnost in nekateri so dosegli pri svojem vsakdanjem delu dokajšnje uspehe. Posebno velja to za kulturno-prosvetni odsek. Le-ta vodi in nekoliko usmerja Zvezo zadrugišč in aktiv mladih zadrugiščnikov.

Pomembno delo aktivna mladih zadrugiščnikov se vidi tudi v tem, da je že začel razvijati tiste oblike dela, ki mu bodo prinesle lep vplod v umno kmetovanje. Mladi zadrugiščniki so med drugim že napravili izlet v razna zasavska socialistična gospodarstva in kmetijske zadruge, kjer so si ogledali važne zanimivosti. Pripravljajo pa obširen program izobraževalnega dela, katerega bodo uresničile v zemskih mesecih. Održali so se tudi razpisu tekmovanja aktivov mladih zadrugiščnikov in odločeni so zašesti kar najboljšo mesto.

Še enkrat o brestaniški ekonomiji KZ Ostra kazen za upravnika

Pisali smo že o nenavadnih razmerah, ki onemogočajo plodnejše delo ekonomije Kmetijske zadruge v Brestanici. Uprava zadruge je glavne krivca, upravnika ekonomije, obložila čudnih postopkov in skrajne malomarnosti, zato je vso stvar pretreslo še disciplinsko sodišče OZZ v Krškem, ki ga je obsodilo na doživljenjsko izgubo pravice do državne ali zadrugne službe. Kazen, ki jo je disciplinsko sodišče naložilo bivšemu upravniku, je vsekakor pravična, čeprav malce preostra. Sodišče je namreč upoštevalo za najbolj obremenilne tiste postopke bivšega upravnika, ki bi jih na tem položaju nikdar ne smeli zagrešiti.

Na nedavnem polletnem občnem zboru so zadrugiščnikom temeljito predložili stanje ekonomije. Le-ta bo, kot kaže, tudi to leto zaključila z večjo poslovno izgubo. Zavoljo tega so izpolnjevanje svojega znanja, saj pri nas kljub dolgi in slavni čebelarški tradiciji čebelarstvo ne napreduje tako, kakor bi bilo želeli. V zadnjih letih se skoraj redno, zlasti v zimskih mesecih, pojavljajo hude izgube posebnost na čebeljih družinah, ki jih povzročata pomanjkljivo znanje. Da odpomoremo tej polarni potrebujejo priročnik za

Gostinski kotiček

Poletna sezona je za nami. Tudi gostincem bo tako omogočeno, da se udeležijo zimskega izobraževanja. V novembru in decembru bo gostinska zbornica organizirala tečaje in seminarje za izpolnjevanje. Program bo zajemal tudi politično-ideološko vzgojo (zunanjo, politiko, nov komunalni sistem, družbeni plan 1957 itd.). Dobro razgledan gostinec bo znal pravilno ceniti delavsko in družbeno upravljanje in bo tako doprinesel svoj delež za nadaljnji razvoj izgradnje socializma. O izvedbi tečajev in seminarjev je razpravljaj upravni odbor zbornice na svoji zadnji seji in bomo gostinsko mrežo o tem in o poteku seje podrobneje seznanili v našem listu v kratkem.

pravočasno potrdili in preskrbeli res pristen cviček in s tem ustregli našim gostom. Svet za turizem in gostinstvo pri OLO Trbovlje je na svoji zadnji seji sklenil, naj bi gostinska zbornica v sporazumu z gostinskimi podjetji predlagala pristojnemu mestu zvišanje investicijskega sklada od 0,50 na 1%, katero zvišanje naj bi se uporabilo za izboljšanje gostinske mreže. Vabimo vsa gostinska podjetja splošnozdruženega in zadrugnega sektorja, da nam svoje mnenje o tem nemudoma sporoče tako, da nam bo mogoče ta predlog čimprej predložiti na pristojno mesto.

Inž. Jože Rihar: Praktično čebelar enie

Naši čebelarji so že dolgo pogrešali nekako čebelarstvo učno knjigo, to je delo, ki bi na poljuben in označen posameznik obrazec bo založba pravočasno objavila v »Slovenskem poročevalcu«.

Na nedavnem polletnem občnem zboru so zadrugiščnikom temeljito predložili stanje ekonomije. Le-ta bo, kot kaže, tudi to leto zaključila z večjo poslovno izgubo. Zavoljo tega so izpolnjevanje svojega znanja, saj pri nas kljub dolgi in slavni čebelarški tradiciji čebelarstvo ne napreduje tako, kakor bi bilo želeli. V zadnjih letih se skoraj redno, zlasti v zimskih mesecih, pojavljajo hude izgube posebnost na čebeljih družinah, ki jih povzročata pomanjkljivo znanje. Da odpomoremo tej polarni potrebujejo priročnik za

Jože Stok — Korotan: 22

(Nadaljevanje)

Partizanska godba

Tiste dni je kmetom že zmanjkovalo svinjske krme, zato so začeli klati prašiče. Mnogi godbeniki so bili povabljeni h kmetom na kolone. O tem, kako dobri so bili Belokranjci, je Kumlanc zapisal v svojo zapiski naslednji dogodek: »Zvečer me je Franc Guzej povabil, naj grem z njim k mlinarju. In šel sem. Med potjo sva pri znani domačiji prosila za pijačo. Toda medtem, ko je gospodar šel v klet po vino, nama je gospodinja vjudno postregla s svinjsko pečenko. »Zadela sva terno, mi je žepnik Guzej, »Domač praznik imajo!« Ko sva spraznila krožnika, je žena postavila na mizo kozico krevatic. Bile so tako okusne, da bi jih zmlatila še eno porčijo. Vendar sva se začela zahvaljevati in odpravljati. Toda gospodinja nama je dobrosrčno prigovarjala, naj še počakava. In prav rada sva sedla nazaj za mizo, saj sva ustala le zaradi lepšega. Dobila sva še krožnik krevatic in liter vina. Po pravici povedano — ničesar se nama ni ustavilo. Pri odhodu nama je dobrosrčna Belokranjka pomolila v roke celo cekar kolon in vrč godlje, naj jo nesemo muzikantom.« Življenje v Gradacu je po-

stalo tako prijetno, da se je bilo težko posloviti od vaščanov. Tisti teden so namreč zapustili godbo Franc Saloman, Ivan Karat in Otmar Kovač, ki so odšli v operativne enote. Dva dni pozneje pa sta prišla v sestavi godbe korpusa Janez Pisanski in Polde Zajc iz Trbovelj. Prvi je igral bas, drugi pa krilni rog. Pa še nekaj! Tisti dan je bil za hrastniške godbenike dan veselega srečanja: po treh in pol letih se je vrnil v njihovo sredino Ludvik Mlinarič kot partizanski kapetan Ivanov. Bil je na poti v Glavni štab, spremenjal pa ga je Alojz Perc. Godbeniki so to snidenje tudi po svoje proslavili. Ko so zaigrali, je tudi Ivanov prijel za klarnet in je kar dobro odrezal. Ekonom Slavko je poskrbel za zakusko, gost pa je presenetil svoje prijatelje s cenjenim darilom — s tobakom. Kramljanje, igranje in petje se je zavleklo čez polnoč... V soboto, 23. decembra, dopoldne je godba imela vajo za koncert. Po kosilu pa je skupina 12 godbenikov odpotovala v Metliko, kjer je igrala pri slovesnosti ob zaključku tečaja oficirske šole. Tisti glasbeniki, ki so ostali v Gradacu, pa so pisali note, razen trojke, ki je odšla na vas k Pepci napravljat

drva. Sihar in Gračan sta žagala, Perc pa je klestil vejevje. Ker je bilo hladno, jim je domače deklet prineslo vrč toplega žganja. Perc ni maral za žganje, zato sta pa žagarja dobila malo preveliko mero. Kaj kmalu se jima je zdelo, da se bukov hloč pozibava in da vse okoli njih stoji postrani... Ravno tedaj pa je prišel v vas komisar VII. korpusa polkovnik Janez Hribar. Ko sta ga Sihar in Gračan zagledala, jima je kri bliskoma udarila v glavo. V zadregi sta se zatopila v delo in se nista ozirala na levo ne na desno. Šele tedaj, ko se je komisarjev konj ustavil pri kupu našaganih drv in pomolil glavo med žagarja, je Sihar izpustil orodje iz rok, se strumno zavaljal, salutiral in kot discipliniran vojak stare jugoslovanske vojske glasno zavpil: »Izvolite gospodine pukovničel!« »Odakle si, družoča?« je na videz resno vprašal komisar Janez, čeprav je dobro poznal Siharja iz prvega srečanja v Loški dolini. »Kod Zidanog mosta, sa Hrastnika,« je odgovarjal okajeni mož. »Onda si Slovenec?« ga je spseljeval polkovnik Janez in s težavo zadrževal smeh. »Jestela je pritrtil Sihar in dvignil glavo še bolj pokonci. »O, ti kranjski Janez, od kje si se pa danes vzel!« je vzkliknil komisar korpusa, zmajal z glavo in odjezdil proti Semiču.

Sihar je še stal mirno, ko pa ga je Gračan spomnil, kaj je čeval komisarju korpusa, se je hitro streznil. In potem je več dni zaman zaskrbljeno čakal, kdaj ga bodo poklicali v štab korpusa na odgovornost. Vendar Sihar zaradi tega ni bil nikdar kaznovan, pač pa je držal obljubo, da se ne bo nikoli več udal alkoholu. Naslednje dni so godbeniki igrali na raznih prireditvah po vaseh in v brigadah ter opravljali običajne partizanske dolžnosti. Nekoga večera pa je vaški kovač Polde Sopič povabil sedem godbenikov, da so šli zaigrat podoknico njegovemu očetu za rojstni dan. To je bil za starega očanca vesel življenjski dogodek. Zato jih je ves srečen povabil pod streho in jim prav po svatovski postregel. V petek, 29. decembra zvečer je prišel v gostilno kurir korpusa in pomotil kapelniku Brunu in njem je bilo napisano, da se mora godba naslednji dan zglediti v štabu korpusa v Poljanah. Drugi dan so godbeniki že odrinili na dolgo pot, ki so jo že večkrat premerili. Čeprav je bilo kar precej snega, so urno počakali za seboj Semič, Srednjo vas, Crmošnjice, Stare žage in ob pravem času prispeeli v Poljane. Po kratkem počitku so odšli v Podturn, od tam pa na cesto k Selam, kjer je bil zbor I. brigade VDV. Ko so se uredili v paradno kolono, je godba na delu brigade odkorakala v Doljenjske Toplice.

Tam je zbranim borcem govoril načelnik štaba Slovenske divizije VDV podpolkovnik Franc Tavčar-Rok, nato pa je bilo 50 najboljših borcev odlikovanih. Na njihovih junaških prsih so se zableščali »Redi hrabrosti«. Po končan slovesnosti je večji del brigade odšel v bivši Sokolski dom, kjer sta godba in frontno gledališče priredila koncert. V topli restavraciji pa je bil odlikovancem prirejen sprejem, kjer se je kmalu razvil pravo partizansko rajanje. Godbeniki so neutrudljivo igrali za zabavo in ples do konca — do petih zjutraj. Ob svitu so šli nekateri spat, drugi pa so se šli kopat v zdravilski bazen. Popoldne je bila godba poklicana v Poljane, kjer ji je komandant korpusa podpolkovnik Franc Poglajen-Kranjc ukazal, da se mora preseliti iz Gradaca v Srednjo vas, zato da bo bliže štaba. Vsi godbeniki so bili zavoljo tega slabe volje, prav žalostni, kajti v Gradacu so se tako udomačili, da so se počutili ko doma. Ker pa se je bilo le treba preseliti, so se v komandi godbe sporazumeli, da bo komisar Savnik šel v Gradac po opravilo, kapelnik Brun pa z godbo kar naravnost v Srednjo vas, ki leži v bližini Crmošnjice. Vinko je vzel s seboj štiri moše. V Gradac so se pripeljali z vozom ob cem h zvečer. Bil so tako premraženi, da so se morali pri Dimu najprej odtažati. Medtem so že dobili stik z novo družbo, ki se je gnetla v gostilni...

O polnoči je starešina razigrane družbe ugasil luč. In ko je stenska ura odbila dvanaest, se je spet posvetilo. Začelo se je novo leto 1945. Mlada partizanka je prebrala novoletni proglas maršala Tita, nato pa so si zbrani čestitali. Sneherni si je želel, da bi bilo novo leto srečno in zmagoslavno in da bi bilo konec vojne. Nato je harmonikar prečno raztegnil meh, pari so se zavrteli, tiri prazniki in veselo silvestrovanje je valovilo do zore... V mraku, 1. januarja, je prišel v Gradac kapelnik Brun in še nekaj godbenikov. Zvečer se je zbralo pri Dimu že pol godbe. Ponoči pa je prišlo v vas še pet godbenikov — in še so prihajali. Malone vsi so se hoteli osebno posloviti od dragih vaščanov. Naslednji dan so na dveh kmetijah zaklali prašiče samo zato, da so lahko povabili godbenike na domač praznik. Da, vaščani Gradaca so bili predbodri! Tako gostoljubni ljudje ne najdeš zlepa. Godbenike so imeli tako radi, da so jim dali tudi zadnjo skorjo kruha in poslednjo kapljo vina. Šele tretji dan, ob enajstih, so godbeniki VII. korpusa zapustili Gradac in odrinili proti novemu bivalju. S seboj so odpeljali tudi novoletna darila vaščanov. Ob štirih popoldne so prišli v Srednjo vas, kjer so jih že kar nestrno pričakovali drugi godbeniki (Dalje prihodnjič)

Zanimivi podatki o politični in društveni aktivnosti ljudi v brežiški občini

Nekateri imajo preveč funkcij, večina pa je brez njih

Občinski odbor SZDL Brežice je zbral osnovne podatke za člane 209 vodstev raznih organizacij in društev v občini. Čeprav je v brežiški občini veliko več vodstev, vendar že podatki za teh 200 vodstev dajejo zanimivo sliko o politični in dru-

štveni aktivnosti delovnih ljudi. V 209 vodstvih raznih organizacij in društev dela 1244 voljenih funkcionarjev, ki imajo 1851 različnih funkcij. Izmed 1244 voljenih funkcionarjev je 1079 takih, ki imajo samo eno funkcijo, 137 je z dvema funkcijama, 70 s tremi funkcijami, 58 pa je takih, ki imajo več kot tri funkcije. Nekateri med temi imajo tudi po deset ali celo štiriinajst funkcij. Iz tega sledi, da leži doobremenjenost del političnega dela na posameznikih, medtem ko večina delovnih ljudi ni dovolj aktivna. Zaradi tega je nujno potrebno te maloštevilne ljudi razrešiti nekaterih nalog in jih naložiti ljudem, ki niso dovolj aktivni v političnem in društvenem življenju.

Izmed 1244 voljenih funkcionarjev je 218 članov Zveze komunistov. V vodstvih nekaterih organizacij je še vedno 66 lu-

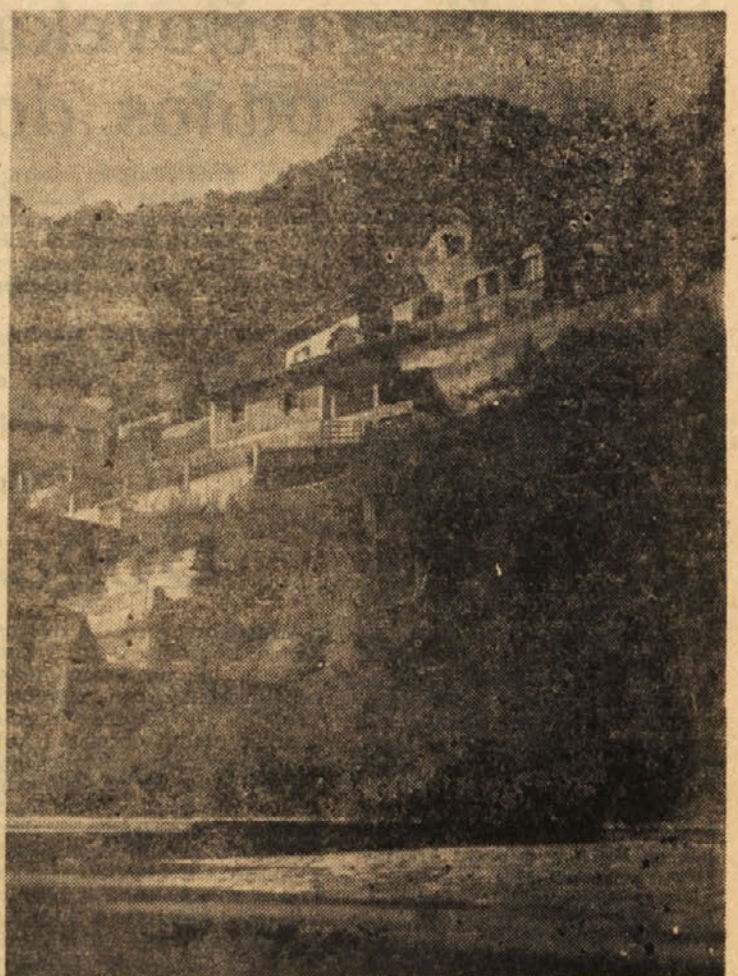
di, ki niso člani Socialistične zveze. Večina voljenih funkcionarjev, ki niso člani SZDL, dela v vodstvih gasilskih društev. Med voljenimi funkcionarji je tudi 249 žena in 229 mladincev in mladink do 25 leta. Medtem ko je število žena v vodstvih raznih organizacij in društev odločno premajhno, je število funkcionarjev iz vrst mladine še kar zadovoljivo. Izmed 249 žena, ki so v vodstvih organizacij in društev, je samo 58 gospodinj, medtem ko so ostale zaposlene.

Za funkcionarje-komuniste v organizacijah in društvih velja poudariti, da delajo predvsem v organizacijah Socialistične zveze, Zveze borcev in v nekaterih drugih političnih organizacijah, manj pa v organizacijah Rdečega križa, v gasilskih društvih, v upravnih odborih kmetijskih združenj in drugje. —nc

Tudi letos bodo na Senovem preredili Dan upoko-jencev

V skrbi za upoko-jence na Senovem niso med zadnjimi. Z nekaj let organizira občinski sindikalni svet poseben dan, ki je namenjen počastitvi upoko-jenih delovnih ljudi. Tudi letošnje leto so sklenili, da bodo upoko-jencem s področja občine preredili Dan upoko-jencev, ki bo 9. decembra. Ta dan bo za upoko-jence pripravljena kulturna prireditev z godbenimi in pevskimi točkami ter slavnostnim govorom. Po tej slovesnosti bodo upoko-jenci pogoščeni.

Za pogostitev upoko-jencev bo občinski sindikalni svet zbral potrebne prispevke pri podjetjih in organizacijah. Ako računamo, da živi na območju občine Senovo 636 upoko-jencev, od katerih je 460 organiziranih, potem vidimo, da bo ta prireditev močna manifestacija sindikalnega dela med upoko-jenci.

»Lastovičje gnezdo« v Trbovljah (Lavričova kolonija)

Z Velikega Trna

Pred kratkim smo tudi pri nas imeli roditeljski sestanek, ki je lepo uspel. Starše smo v predavanju seznanili z znaki, potekom, zdravljenjem in posledicami otroške paralize. Sklenili smo izvajati doma in v šoli vse ukrepe, da bi preprečili pojav te bolezni pri naših otrocih. Govorili smo tudi o tem, kako omogočiti lepo in srečno življenje tistim otrokom, ki nimajo enega ali pa obeh staršev.

Odbor RK pri nas prav prično dela. V svoji organizaciji ima kar lepo število članov. Ljudje se povečini zavedajo, da je RK organizacija, ki jim je vedno v pomoč. Nedavno se je pri predsedniku odbora zglasila neka žena, vdova po možu, ki je umrl za tuberkulozo. Prav ganljivo je bilo poslušati, kako se je ta preprosta žena zahvaljevala za pomoč, ki jo je njeni družini nudila organizacija RK v času, ko je bil njen mož bolan. Skromno — toda lepo priznanje odboru RK za njegovo delo.

Seveda pa je odbor RK dolžan spet zahvalo občinskemu odboru RK, ki ima veliko razumevanje za težave in potrebe pri nas. Zato vedno pomaga, kadar je to v njegovi moči. Sedaj bomo z njegovo pomočjo uredili vodnjak v »Kojčici«, ki je za Veliki Trn zelo pomemben, ker je ves kraj reven na vodi. To bo spet korak naprej, ko bodo ljudje tega predela imeli vedno dovolj dobre in v zdravstvenem pogledu neoporečne vode in ne bo več bojzani, da bo vode ob vsaki suši primanjlovalo. Naši oblasti in organom, ki nam bodo pripo-

S SENOVEGA

Na območju Občinskega sindikalnega sveta na Senovem so v teku priprave za izvršitev občinskih zborov sindikalnih podružnic. Večina podružnic je že določila natančen datum svojega občnega zbora, nekateri, posebno manjše podružnice pa še niso določile dneva, bo izbirali kandidatur za sindikalnih priprav. Sindikalna podružnica rudarjev bo imela svoj redni letni občni zbor 11. novembra.

Inž. Jože Rihar: Praktično čebelarjenje

(Nadaljevanje s 4. strani)
manjkljivosti, je izdala pred kratkim založba »Kmečka knjiga« v Ljubljani priročnik inž. Jožeta Riharja »Praktično čebelarjenje«.

Na 310 straneh opisuje znani čebelarški strokovnjak vse, kar je treba vedeti praktičnemu čebelarju. Posamezna poglavja prinašajo kratko zgodovino čebelarstva za narodno gospodarstvo, pomembnost iz življenja čebeljih družin, opisujejo čebeljo pašo, čebelarški inventar, oskrbovanje čebeljih družin, bolezni čebel, čebelne škodljivce, zaščito rastlin in zastripitve čebel, čebelje proizvode, to in ono v pomoč začetniku, nadaje se v knjigi posebna poglavja iz čebelarstva. Ob koncu knjige so navedeni tudi viri. Zbrano gradivo pojasnjuje 138 slik in risb. Cena je 850 din za knjigo, vezano v polplatno.

Posvet komunistov v trboveljski Elektrarni

(Nadaljevanje z 2. strani)
izvoli vodstvo in da člani — komunisti pomagajo mladini bolj kot doslej. Zato bo ena izmed stalnih nalog članov ZK delo v mladino, ki jo bo treba ideološko dvigati in ji pomagati, da ob sistematičnem študiju spozna našo socialistično ureditev.

Mladinci trboveljske gimnazije v letošnjem šolskem letu

Letos še več politično-vzgojnega dela

Na trboveljski gimnaziji je bila mladinska konferenca že v prvih dneh tega meseca. Na njej so dijaki višjih razredov temeljito prešteli delo svoje organizacije v preteklem letu in si zadali naloge za tekočo šolsko leto.

Lani je bilo delo v organizaciji uspešnejše kot prejšnja leta. Mladinska organizacija je štela 116 članov, ali podrobneje — 88 odstotkov vseh dijakov. Spcialni sestav dijakov je zelo pisan. V organizaciji je največ mladincev iz nameštenskih družin, sledijo pa mladinci delavskih, kmečkih in obrtniških družin. Število dijakov iz delavskih družin pada.

Organizacija je vodila in usmerjala vse delo na kulturnem in športnem področju. Politično vzgojno delo je bilo v

pravilnem razmerju in se ni dogodilo tako kot prejšnja leta, ko je športno delo preraslo politično-vzgojno delo. Na sporedu so bila razna predavanja o gospodarstvu FLRJ, o dvigu življenjske ravni, o zgodovini organizacije LM in o šolski reformi.

Predavanja so bila po končanem pouku v prenapolnjeni učilnici, zato tudi uspeh ni bil tolikšen, kot bi bil želeli.

Delo dramske sekcije je že nekako tradicionalno. Letos se bo predstavila z igro »Logaritmi in ljubezen«. To sekcijo kakor tudi recitacijski krožek, ki dosega lepe uspehe, vodi profesor Češnar. Z igro »Logaritmi in ljubezen« nameravajo gostovati tudi v drugih krajih.

Športni odbor je v preteklosti skrbel za razna tekmovanja.

Gimnazijci so pomerili svoje športne sposobnosti v okviru športnega tedna z mladinskimi ekipami ostalih trboveljskih šol in bili povsod uspešni razen v nogometu. Udeležili pa so se tudi raznih drugih športnih tekmovanj.

V okviru LM deluje na gimnaziji tudi prireditveni krožek, ki ima veliko sodelavcev.

V Tednu MDB je mladina dokazala, da ne zna držati v rokah samo svinčnika, ampak da zna vihteti tudi kramp in lopato. Opravili so 500 prostovoljnih delovnih ur, pred kratkim pa še nekaj nad 300 pri novem Delavskem domu.

Mladinci so na svoji delovni konferenci ugotovili, da ima na nekatere mladince še vedno precej vpliva duhovščina. Prizadevanje duhovščine, da bi dobila v svoje vrste mladino, se kaže na razne načine. Seveda imajo vse manj in manj uspehov. Na sestanku so sprejeli tudi program za bodoče delo. V tem šolskem letu bodo še bolj skrbeli za politično-vzgojno delo. V ta namen se bo na gimnaziji osnoval marksistični krožek. Zanimanje zanj je med mladino veliko, saj se je prijavilo že 66 dijakov. Letos bodo imeli na šoli nadalje literarni krožek in lastno glasilo, kjer bodo poleg literarnih prispevkov objavili tudi razni drugi sestavki. V razpravi so mladinci predlagali, naj bi na gimnaziji ustanovili tudi filmski krožek.

Končno so se sklenili, da bo vsak mladinec opravil najmanj 40 prostovoljnih delovnih ur.

Mira Kajtna

Hratke iz BREŽIC

Po vseh krajih brežiške občine so bili ta mesec zbori volivcev, na katerih so volivci obravnavali gospodarstvo občine in ostala aktualna vprašanja. Po nekaterih vaseh so bili zbori volivcev slabo obiskani in se niso mogli izvršiti ter jih bodo sklicali ponovno.

Občinski ljudski odbor v Brežicah zaposluje 76 uslužbencev. Med nje so vštetii tudi uslužbenci krajevnih uradov ter vse pomožno tehnično osebje in terensko veterinarsko osebje. Poleg teh je sistemizirano še 11 občinskih cestarjev. Od sistemiziranih mest na občini ni zasedenih še 8 mest. To so mesta, ki zahtevajo visoko kvalificirane uslužbence.

Občinski ljudski odbor v Brežicah opravlja svoje dolžnosti tudi ob pomoči svetov, ki jih je 12. To so: svet za splošno upravo in notranje zadeve, za družbeni plan in finance, za gospodarstvo, za komunalne zadeve, za stanovanjske zadeve, svet za delo, svet za šolstvo, svet za kulturo in prosveto, svet za telesno vzgojo, svet za zdravstvo, svet za socialno skrbnost in svet za varstvo družine.

Investicijski sklad občine znaša po družbenem planu 21 milijonov dinarjev, vendar se zaradi neenakomernega dotokanja sredstev pričakuje, da bo do konca leta za ta sklad ustvarjeno le 16 milijonov dinarjev ali pa še celo manj. Sredstva iz tega sklada se dajejo samo kot posojila in ne kot dotacije.

Stanovanjski sklad v Brežicah znaša 40 milijonov dinarjev. Iz tega sklada se dajejo samo posojila za zidanje stanovanjskih hiš in za adaptacije obstoječih stanovanjskih zgradb. Posojila iz tega sklada lahko dobe samo tisti, ki vplačujejo 10-odstoten prispevek od mesečnih plač v ta sklad.

Bilanca občine od dohodkov od prebivalstva ni preveč zadovoljiva. Pri kmečkih dohodnikih znaša zaostanek še 24.237.153 dinarjev. Obrtniki so letos v zaostanku še s 6.557.487 dinarji, ostali poklici pa dolgujejo občini največ, in sicer so v zaostanku s 4.114.629 dinarji.

Za takse na vozila in drugo je znašala obremenitev 17 milijonov 515.532 dinarjev. do 30. avgusta pa je bilo vplačano 10.614.414 dinarjev, torej je v zaostanku še vedno 6.901.118 dinarjev. Skupni zaostanek na vseh vplačilih je znašal ob koncu meseca avgusta 41.810.387 dinarjev, kar je zelo velika denarna vsota in bo treba krepko pljunuti v roke, da bodo vse obveznosti do konca leta poravnane.

Sodnik za prekrške pri občini Brežice je lansko leto od septembra dalje prejel 209 naznanil, izrekel pa je 146 kazni; 42 primerov je bilo ustavljenih, 18 pa je bilo odstopljeno drugim organom v obravnavo. Skupno so bile izrečene kazni v znesku 163.000 dinarjev. V letošnjem letu pa je došlo že 713 naznanil ali povprečno 80 priglavit mesečno. Zlasti so se storjeni prekrški povečali meseca septembra, saj je bilo samo v tem mesecu 20 kršilcev zakonitih predpisov.

V tem letu so krivci plačali kazni v znesku 558.000 dinarjev. Vsi kršilci, ki so bili naznanjeni, v glavnem priznavajo svoja dejanja.

Največ prekrškov je bilo storjenih na področju cestno-prometnih predpisov, sledijo prekrški glede osebnih izkaznic, zatiranja kožaradskega hrošča, glede izvrševanja obrtnih poklicev in še drugih. Zelo veliko prekrškov je bilo storjenih iz malomarnosti. Tako je 68 obveznikov predvoaške vzgoje direktno sabotiralo svoje obveznosti.

DOPISUJTE
v »Zasavski tednik«

To nedeljo je bil v domu SZDL v Trbovljah občni zbor sindikalne podružnice pri podjetju »Elektro-Trbovlje«, ki je lepo uspel

Kulturni dom v Brežicah

— prvi pogoj uspešnega kulturnoumetniškega dela

Brežice, ki imajo stoletno tradicijo, leže ob iztoku dolin Save, Krke in Sotle, ob križišču sedmih cest in so važen gospodarski, prosvetni in kulturni center Posavja.

Vso kulturno življenje v Brežicah se je pred vojno in po njej razvijalo v bivšem Narodnem domu. Z izročitvijo tega pomembnega poslopja v druge namene je brežiško kulturno življenje izgubilo ne samo svoje prostore, temveč je tudi utrpelo neprijetno prenehanje kulturnoumetniškega dela. S prenehanjem tega dela nastala škoda je seveda zelo velika in jo čutijo vsi Brežičani, saj moti tudi tradicionalno harmonijo med mestom in okolico.

Ob prireditvi I. Posavskega tedna v Brežicah smo ugotovili, da v mestu ni mogoče izvesti večjih kulturnih prireditev, ki zahtevajo poleg velikih naporov kulturnikov seveda primeren dvorano s pritlikalnimi. Da bi se v Brežicah uredili taki prostori, je bivši občinski LO v Brežicah vložil večmilijonske zneske, za gradnjo dvorane v bivšem Prosvetnem domu, ki je bil v surovem stanju zgrajen že pred vojno.

Prvotni projekt tega Doma, čigar gradnja je imela, specifične namene, ni ustrezal današnjim potrebam. Pod izglede, da bo mogoče preskrbeti večja finančna sredstva, je bil leta 1949/50 izdelan nov načrt preureditve in dograditve Kulturnega doma, vendar se je izvedla tega projekta, ki bi zahtevala nad stotmilijonski znesek, začasno opustila. Morda bo mogo-

če ta ali podoben načrt vzeti v poštev v bodočem perspektivnem razvoju Brežic, ko bodo s povečanim številom prebivalstva in kraja dani za to povoljnější pogoji. Nujno pa je bilo tedaj usposobiti vsaj gledališko dvorano — seveda v mejah materialnih sredstev — zaradi česar je takratni občinski gradbeni tehnik tov, Ante Sambarek izdelal načrt gradnje sedanje dvorane z odrom in sanitarnimi. Po tem projektu so vsa potrebna dela razdeljena v tri faze in predstavlja sedanje stanje teh del prvo polovico začetne etape.

Dom v sedanjem stanju je, kakor rečeno, šele začetek celotne izgradnje, upoštevajoč pri tem Mestni kino, ki se v svojem poslovanju poslužuje dvorane in ostalih potrebnih mu prostorov. Za dovršitev prve faze gradnje se mora sama dvorana, ki ima sicer nagnjena tla z udobnimi sedeži, oskrbeti s podstrešnim estrihom, preslikati in urediti notranjo razsvetljavo. V prostoru za orkester se bo uredil lezno pód, nad njim pa prenosljiv pód, s katerim se bo po potrebi povečal oder.

Gledališki oder, ki je med največjimi v Posavju, je popolnoma elektrificiran ter opremljen s sodobno stikalno ploščo in priključki za specifično gledališko razsvetljavo. Razpoložljivo škripčevje za odrske zavese in sufito bo treba povečati in izpopolniti s tri za stranske odrske zavese in horizonte, urediti portale in most z mehničnim spuščanjem zavese. Izredno kritično potrebo po hramba za kulise in garderobe bo mogoče

rešiti šele v drugi etapi gradnje Doma.

Sedanja vhodna veža s sanitarnimi se bo morala čimprej urediti z dozidavo in zaščitnim ometom. To delo je neodložljivo, ker bo ob nastopu hujšega mraza onemogočeno vsako delo v Domu.

V drugi fazi izgradnje naj bi se na mestu sedanje male dvorane zgradili v kletni etaži sanitarniške za odrsko osebje in garderobe, v pritličju bo velika kulisarna in hramba s potrebnim odrosko delavnico — v prvem nadstropju pa prostori za vaje odsekov prosvetnega društva in podobno, kar je pri vsakem gledališču neogibno potrebno.

V tretji fazi izgradnje pa je v načrtu ulični objekt. V kletih bodo naprave za centralno kurjavo in skladišča, v pritličju velika, povečana vhodna veža z blagajno, osebno garderobo in bifejem, upravne in društvene pisarne in v 1. nadstropju mala dvorana in klubski prostori.

Akoravno je bilo vloženo že mnogo truda in sredstev, je vendar še potrebno mobilizirati vse moči in vires sredstev, da se ta Dom čimprej popolnoma dogradi. Kakor smo že rekli, je bil osnovni investitor do sedaj sklončan del občina Brežice. Za dela, izvršena v letu 1956, bo dela, izvršena v Brežicah iz fonda za postavitev spomenika, tako da bo bodoči Kulturni dom v Brežicah ponosen in koristen spomenik v počastitev spomina padlih borcev, dela za socialistično izgradnjo naše družbe in središče kulturnoumetniškega dela v Brežicah. (tm)

Kmečkega človeka oblikuje njegov odnos do zemlje

Prvi nastop domačih igralcev v letošnji sezoni bo v znamenju praznične občinskega praznika. To je bila želja krajevne oblasti. Od sredine septembra, ko smo se znova zbrali, pa do določene datuma ni mnogo časa, če imamo v mislih našudiranje kvalitetnejšega dramskega dela; zato smo prvotno odbranega, umetniško dovršenega Cankarjevega »Kralja na Betajnovi« zamenjali s Potrčevimi »Krefli«. Morda je to še bolj prav. Razmer, kakršne so vladale na Betajnovi, smo se z revolucijo znebili, nespomenjen pa je marsikje ostal odnos do zemlje. Z njim se ukvarja povojno obdobje in ga še ni dokončno razrešilo — le razrešuje ga. Izsek take prirejene akcije nam kažejo Krefli. Ne zaradi zemlje, čeprav le-ta s svojo magično močjo še vedno priklenjuje našega človeka na prostor, zaradi odnosa do zemlje je ideja Kreflov pri nas živa in aktualna.

Dejanje je podoba naše vasi v letu 1948, to je časa, ko smo pri nas na hitro in z manj pretehtano akcijo začeli z organiziranjem združene obdelovalne zemlje. Stari Jura Krefl in sin Franček se na vse kriplje upirata ljudem, ki skušajo po silii utrditi pot socialističnim odnosom na vasi. Vzporedno z osnovnim problemom — za in proti združeni — spoznavamo Frančkovo nesrečno ljubezen do Nane. Brez skrbi za zemljo pa dvigata na ilovjaku bežno očitana kočarja Gočl in Tila združni dom in predstavljata hkrati z odrezavo Julo hotenje prihodnosti. Osrednja osebnost je stari Jura Krefl, zapiti premočni kmet, ki je v svojo močjo navezan na zemljo. Poln močne dramatičnosti se vzpne v odpor do izdajalskega Vrtnika, ki hinavsko služi napredni ideji, a zaradi prevelikega egoizma notranje zlomljen omahne. Zemlja je s starim Jurjom storila svoje. Po moči umetniške upodobitve je staremu Kreflu blizu robustni, a pošteni lik deklet Jule. Oba terjata kvalitetno igro. Kreflov hlapec Juzek je podoba duševno zastoelega človeka, ki pa s svojo pojavo vselej razvedri mračno vzdušje Kreflovine. Zauščirani študent Ludvik je hkrati z vrtiljivim Vr-

nikom, predsednikom zadruga, negativna pojava. Zaključek drame predstavlja hotena smrt starega Krefla, razgalitev izdajalca Vrtnika in nakazana razumnejša pot znova uravnanega Frančka.

Drama je epopeja kmečkega dela in poštena vaščana. Zaradi egoističnega odnosa do zemlje pa se oboje znajde v tragičnem nasprotju s potrebo

in nujnostjo časa. Jurčičeve vasko idilike je s Krefli konec. Prej ko se bodo ljudje na vasi tega zavedli, razumljivejša in in lažja jim bo prihodnost. Da je to res, nam prepričljivo govori zadnji del Potrčeve trilogije »Krefli«.

Slavnostna uprizoritev bo v ponedeljek, 29. oktobra 1956, ob 20. uri v Prosvetnem domu.

Občni zbor trboveljske „Svobode II“

Bogat delovni načrt

V dobrih zasedeni dvorani doma »Svobode« v Zg. Trbovljah je bil ob koncu tedna uspel občni zbor »Svobode Trbovlje II«. Člani so z zanimanjem sledili obračunu kulturnoprosvetnega dela v preteklem letu, ki ga je podal predsednik društva, tov. Stane Suštar, v razpravi pa so zlasti govorili o novem načinu dela v naših »Svobodah«, kakor tudi o raznih perečih problemih, med katere sodi tudi pomanjkanje zadostnih finančnih sredstev. Ob koncu svoje delovne konference so kulturniki sprejeli bogat načrt za svoje bodoče delo.

V tej trboveljski »Svobodi« deluje preko dve sto aktivnih članov, ki so vključeni v šestih sekcijah. Društvo se zaveda, da število članstva še ni takšno, kot bi bilo želeli, zato bo tudi v bodoče tako, kakor je tudi že doslej, skrbelo za pritegnitev še novih članov, zlasti delavcev. Medtem ko je lanskoletni občni zbor ugotovil, da delo izobraževalne sekcije ni bilo zadovoljivo, lahko danes po letu dni ugotovimo, da se je njeno delo precej izboljšalo. Sekcija je skrbela za kolikor toliko živahno izobraževalno dejavnost, ki pa seveda še ni dosegla tiste stopnje, kot bi bilo želeli. Trboveljska »Svoboda II« se je lepo izkazala tudi s svojimi prosvetnimi večeri, s katerimi je začela letos pozimi. Pokazalo se je, da je to kaj hvalježno delo pri občinstvu zelo priljubljeno.

Tudi ostale sekcije so v minulih mesecih v glavnem zado-

voljile, najbolj agilna pa je bila pevska, ki je za precej pomnožila svoje vrste in ustanovila poleg že obstoječega mešanega in ženskega pevskega zbora še moški zbor, ki je že večkrat nastopil. Sekcija je pripravila samostojen koncert, z uspehom pa je sodelovala tudi na pevskem festivalu trboveljskih

Predsednik društva podaja poročilo o lanskoletnem delovanju

»Svobode«, ki je bil v »Svobodi II« v počastitev delavskega praznika — 1. maja.

Načrt bodočega dela v društvu je zelo bogat in postavlja pred pravkar postavljeni novi upravni odbor, ki ga bo še naprej vodil predsednik tov. Suštar, nemajhne naloge.

Prva in najosnovnejša naloga je še večja utrditev prijateljstva med ostalimi tovariškimi društvi v ostali Sloveniji, med katere sodi tudi »Svoboda« Slovenskega Javornika, s katero je že nekaj let v dobrih odnosih. Vse sekcije so že pripravile program svojega kulturnoprosvetnega dela.

Dramska sekcija bo priredila znatno več nastopov kot doslej,

stanje v tej sekciji po letošnjem običnem zboru znatno izboljšalo. Znano je namreč, da doslej v njej ni bilo vse v redu. Omenimo naj še izobraževalno sekcijo, ki bo priredila 10 predavanj in troje tečajev tujih jezikov — nemškega, angleškega in španjolskega.

Društvo bo še vnaprej nadaljevalo s prosvetnimi večeri, poleg teh pa bo pripravilo še dva literarna večera.

Pa še eno skrito željo imajo kulturniki te trboveljske »Svobode«: Zgradili bi radi prostora za mladinsko godbo na pihala, ki je sedaj zelo na tesnem. Morda bodo tudi to željo uspeli še letos izpolniti.

PRED PETNAJSTIMI LETI

na Murencih

Bilo je jeseni leta 1941. Nebo je bilo jasno, brez oblačka. Gozd je bil posut z odpadlimi listi, ki so se prelivali v vse močnejše barve. Težki kostanji, zaviti v bodočo zeleno lupino, so strmoglavili na mehka tla in čakali pastirke, da jih izluščijo in spečejo na žerjavi. Spretna ververica je na visoki smreki glodala svoj oreh. S prednjimi nožicami ga je urno obračala in grizla sladko jederco, prazno lupino pa spustila brezobzirno na tla.

korakov. Dva mlada partizana sta brez besed stopala po poti, ki je bila posuta z jesenskimi listjem. Na ramenih sta imela puško, okrog pasu pa vse polno ročnih bombic. Z njunih obrazov je sijala odločnost. Sla sta proti Murencam.

Pri Vodeniku sta Milan in Janči stopila v hišo. Vsa prepotena sta bila in noge so ju komaj še nosile. Gospodar, zastaven kmet, jima je postregel s pičajo in jedačo. Komaj sta si potešila glad in žejo ter se odahnila. Med potjo nista srečala drugega kot 14-letnega domačina Podkrajskega. Prepričana sta bila, da jima ta ni nevaren. Toda zmotila sta se.

Podkrajskec, namesto da bi šel domov, jo je mahnil naravnost na graničarsko postajo v Sentažanj in obvestil Nemce o partizanah.

Patrolja desetih oboženih mož je takoj krenila v Murnice. Previdno je obkolila Vodenikovo hišo in poklicala gospodarja z družino ven. Milan in Janči sta se v tem povzpela na podstrežje. Na poklic, naj se predata, oba partizana pa sta jim odgovorjela z dobro namerjenim strelom. Toda Janči je bil kmalu zadet. Milan, ki ga je smrt tovariša težko prizadela, ni odnehal. Pot mu je oblival obraz, toda vdal se ni. Stemnilo se je že in Nemci,

kolikor jih je še ostalo, so bili že silno izčrpani. Sami nikakor niso bili kos hrabremu partizanu. Zato so klicali pomoč iz Radeč in Celja. Pomoči jih je prišlo iz vseh strani okrog 150 in borba za življenje in smrt se je nadaljevala.

Proti jutru so tudi Milanu pešale moči. Municija mu je pošla. Od padlega Jančeta je pobral bombe in jih metal na Nemce. Zjutraj mu je tudi teh zmanjkalo. Čakal je, da je padla skozi okno ali stroho nemška bomba, jo hitro pobral in vrgl nazaj, da je eksplodirala med Nemci. To je delal nekaj ur. Okrog enajstih, ko je bil že na koncu svojih moči, je bil smrtno ranjen.

Se ko je bilo vse mimo, se Nemci niso upali v hišo. Šele čez čas so se ojunčili, toda Milan je med tem časom že podlegel težkim ranam.

To je bilo 28. in 29. oktobra leta 1941.

Milana Majena in Jančeta Mevžija so potem Nemci zakopali takšna, kakršna sta pač takrat bila. Čez nekaj dni pa so Milana Majena odkopali in ga ponovno pokopali z vsemi vojaškimi častmi.

Tako je usahnilo mlado življenje narodnega heroja Milana Majena in Janča Mevžija.

Opisanega dogodka se Sentažanji prav dobro spominjajo in Milan jim bo ostal vse življenje v spominu kot lik neustranskega borca — partizana. (a)

Občni zbor „Svobode“ Toplice v Zagorju

Gostilno naj zamenjajo društveni prostori

V nabito polni sindikalni čitalnici je preteklo dni polagala obračun svojega celoletnega dela topliška »Svoboda«. Po poročilih o dosedanjih dejavnosti in nakazanih smernicah dela se je razvila konstruktivna in mestoma zelo plodna razprava, v kateri so posamezni Svobodarji zakoličili bodoče delo tega delavskega društva.

Osnovna slabost topliškega, pa tudi drugih delavskih društev »Svobode« tiči v premajhni povezavi s članstvom. Ni naključje, da omenjeno društvo ni med letom izvedlo niti enega članskega sestanka, na katerem bi se pogovorili o stoterih zadevah in problemih. Potemtakem ni čudno, da se je moral z neštetiimi tegobami ukvarjati le upravni odbor in pa tisti člani, ki so aktivno sodelovali v raznih društvenih skupinah.

Napravititi konec takemu stanju pa pomeni tudi za društvo »Svoboda« v Toplicah začeti tam, kjer bi sicer že morali začeti. Se pravi, da bodo, čeprav imajo tesne prostore, morali ta-koj v začetku nove sezone na stečaj odpreti vrata lokala in privabljati članstvo. Privabljati seve z raznimi predavanji, po-

menki in drugimi oblikami notranjega dela. O tem so na običnem zboru mnogo govorili in v poročilu je bila nakazana osnovna pot za izvajanje te oblike dela.

Novo upravno vodstvo bo skušalo svoj majhen lokal vsak teden ali pa celo vsak zimski večer napolniti z člani. Skušali bodo pripraviti člane, da bodo sami povedali kakšnih pomenkov si želijo, in na ta način meniti upravno vodstvo doseči to, da delovni ljudje po svojem delu ne bodo iskali uteh v gostilni, marveč v svojem društvenem prostoru, se pravi: društvo bo korenito spremenilo dosedanja način dela, čeprav s tem ni rečeno, da bodo doslej delovne sekcije prenehale s svojim amaterskim delom.

Skušali bodo pripravljati tudi prosvetne večere. Prav tako bodo začeli misliti na zabavo svojih članov. Zabava, ki naj bi vzgajala delovne ljudi v tovarištvu.

Društvo pa bo nadaljevalo začetno pot sodelovanja z okoliškimi prosvetnimi društvi. Ne gre namreč pozabiti, da so skupine tega društva skozi celo leto obiskovale razne okoliške vasi in ondodnim ljudem privejale dobre in kvalitetne prireditve. Nič čudnega torej, če so topliški amaterji našli vedno hvaležne poslušalce v kakršni koli vasi občine Zagorja, pa tudi izven nje. In če pridenemo še, da je upravni odbor sklenil tudi vnaprej kar najbolj tesno sodelovati z ostalimi istoimenskimi društvi, zlasti z zagorsko »Svobod«, je pričakovati, da bo tako delo imelo popoln uspeh.

Končno si bo društvo prizadevalo pripravljati še kadre za čas ko bo posvem dograjen zagorski Delavski dom. To pa je naloga vseh zagorskih »Svobod«, in bolj se bodo posvetili temu delu, več sposobnih ljudi bo novemu domu pokazalo uspehe svojega dela celotnemu zagorskemu občinstvu. (v)

Občni zbor „Svobode“ na Dolu

(Nadaljevanje s 1. strani)
številne težave, so navzlic temu kar dobro izpolnjevale začrtane dolžnosti. Priredile so nekaj iger, pripravile koncert, sodelovale na prireditvah državnih in drugih praznovanj, in kar je največje: izobraževalni odbor je temeljito poskrbel za izobraževanje Dolanov. Priredil je kar devet predavanj, katere je poslušalo po 60 do sto obiskovalcev. Nič čudnega torej, če so sklenili s tem delom nadaljevati in dati ljudem z odprtimi rokami tistega znanja, ki jim bo dobrodošlo pri njihovem delu. Seve pa bodo ostale skupine nadaljevale z začetim delom in prirejale prireditve, ki bodo ljudem dajale resnično bogato in kvalitetno duševno hrano. Zlasti pa je važno to, da bodo v svojih vrstah pospeševali tovarištvu in prisrčne odnose med delovnimi ljudmi.

Občni zbor je razgnal vse živno dejavnost tega najhnegega društva. Čeprav se ljudje niso to-

liko priglajšali k besedi, kot je bilo pričakovati, je vseeno bilo videti, da so člani zadovoljni s tistim, kar so pripravili. Veliko to res ni, toda vse kar so delali, so delali z zavestjo in vztrajnostjo. To pa je za sedaj prvo.

Po zboru so razvili društveno zastavo, čigar pokrovitelj je bil predsednik delavskega sveta rudnika Trbovlje-Hrastnik, tov. Urlep. Skromni slavnosti pa so prisostvovali še predsednik občine Hrastnik, tov. Brečko, tajnik Okrajnega sveta »Svobode« in prosvetnih društev, tov. Levčič, in oba zastopnika hrastniških »Svobod«. Društvena zastava bo vsekakor Dolanom ka-žipot k tistim delovnim uspehom, ki si jih prav vsi od srca želijo. »Svoboda« mora postati družina, v kateri bo vsak Dolan dobrodošel, ne glede na to, ali bo zgolj član ali pa aktiven delavec v društvenih skupinah. (v)

Občni zbor „Svobode“ I. v Zagorju

V društvo vključiti več delavcev

V poročilu delovanja zagorske »Svobode«, je bila zajeta celotna dejavnost tega delavskega društva. In ker šteje društvo le približno 200 članov, je bila razprava usmerjena v to, kako v društvo privabiti čimveč delavcev.

Dramska družina kljub velikim volji ni imela večjih uspehov. Čeprav Zagorjani vedo, da je družina nekajkrat pokazala zavidljivo igro. Najhuje je delo pozimi, torej v času, ko ima družina največ dela. Prostor v Domu TVD »Partizana« so neprimerni, v garderobi pa skoro ni

moč kuriti. Družina je nastopila petkrat, v zimskem času pa so malone vsi člani obiskovali dramski tečaj in ondi dobili precej potrebne izobrazbe.

Pri delu jazz orkestra pa je bilo čutili pomanjkanje dobre volje. Delno je vplivalo nanj tudi to, da godbeniki niso imeli dovolj glasbil, kar pa ne bi smelo biti ovira, da orkester ni privredil niti enega koncerta. Orkester deluje sedaj v manjšem obsegu in upati je, da se bo v kratkem času predstavil občinstvu.

Skoro ničesar pa ni pripravil izobraževalni odbor. Zadostne pomoči ni dobil niti od upravnega odbora. Povsem jasno pa je, da bo moral bodoči odbor bolj krepko prijeti za delo, kajti ljudem je treba dajati vse tisto znanje, ki mu bo omogočilo

boljše razumevanje naše družbene stvarnosti.

Kot udeleženci v naših delavskih društvih, so se tudi v zagorski »Svobodi« skozi vse leto ubadali s uprašanjem, kje dobiti dovolj sredstev za prizivitev društvene dejavnosti. Razprava pa je pokazala tudi nekaj drugih problemov. Tako člani dramske družine niso mogli razumeti, da kljub najboljšim uspehom na nedavnem telmovanju v Kreki niso dobili povabila za gostovanje v Nemčiji.

Novi upravni odbor bo moral torej krepko prijeti za delo, najbolj pa bo moral skrbeti za že obstoječe sekcije in privabljati več ljudi medse. (m)

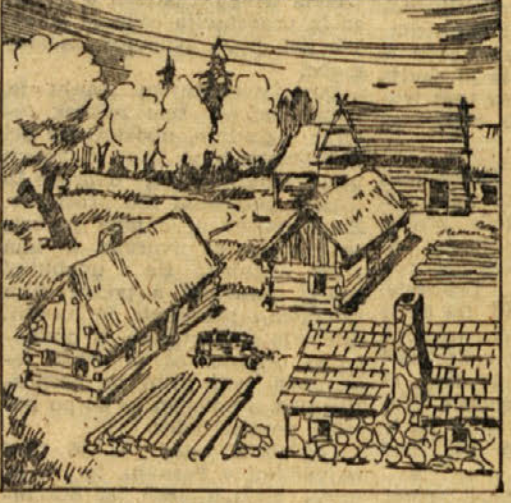
101

Sele drugo jutro navsezgodaj je prišel mlad hlapec strahoma staremu Marku grozoviti no-vico povedat, da gospod Peter doli pod gradem v gozdu — na veki vici mrtev. Bila je to grenka kapljica v pijanci novega veselja. Opat Udavlik, ki je bil že popred s Petrom v grad Kozjak prišel, rekel je žalostnim glasom: »Kakršno življenje, taka smrt.«

102

Ljudje, ki so na tihem sneli Petrovo truplo z drevesa in ga pokopali, pravili so pozneje, da je cigan iz gošče pristopil in smeje se mrtevцу rekel: »Zakaj si me dal v vodo vreči, trap! Ne bi se bilo treba sicer obeti.« To so bile zadnje besede, ki jih je kdo čul iz ciganskih ust, kajti od tistega dne ga ni nihče več videl v slovenskih krajih.

103

Nedolgo potem je bila dežela rešena nemilega gosta: Turki, sili prelite krvi in morije, pomaknili so se spat nazaj. Zopet se prikazalo slovenski kmetije, ki niso bili padli pod krivo sabljo ali, ki niso morali v sužnost med Turke. Pela je sekira v starem hrastovcem gerdu; razkepravali so upepeljene ostanke svojih poprejšnjih stanovanj in so si stavili nova bivališča.

104

Marko Kozjak užival je veselje, živeti pri svojem sinu, ki je bil vsem sosedom čudež, najboljši mož med kranjskimi plemenitaji. Ime janičar, mu je bilo sicer ostalo, vendar noben tistih grozovitih lastnosti, katere so se navadno vezale s tem imenom.